Gemeente Mook en Middelaar

ZOMERRAPPORTAGE 2022

Tussentijdse rapportage januari t/m mei

Versie Raad 14 juli 2022

Raadhuisplein 6 - Postbus 200 - 6585 ZK MOOK
gemeente@mookenmiddelaar.nl - (024) 69 69 111 - www.mookenmiddelaar.nl

Gemeente Mook en Middelaar

ZOMERRAPPORTAGE 2022

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 3

1. Algemeen 4

1.1. Inleiding 5
1.2. Leeswijzer 7
1.3. Afkortingen 8

2. Programmaverantwoording 9

2.1. Programma Besturen 10
2.2. Programma Beschermen 12
2.3. Programma Verplaatsen 14
2.4. Programma Werken 16
2.5. Programma Leren 19
2.6. Programma Recreëren 21
2.7. Programma Samenleven en zorgen 23
2.8. Programma Gezond leven 26
2.9. Programma Wonen 28

3. Stand van zaken 30

3.1. Exploitatie 2022 31
3.2. Lopende kredieten 2022 33
3.3. Stand en verloop reserves 36
3.4. Stand en verloop voorzieningen 39
3.5. Stand van zaken Sociaal Domein 41
3.6. Bedrijfsvoering 44

4. Financiële bijstellingen 46

4.1. Samenvatting 47
4.2. Detailmutaties 49
4.3. Kredieten 59

1. Algemeen

1.1. Inleiding

Algemeen
Deze Zomerrapportage 2022 betreft een tussentijdse rapportage over de eerste vijf maanden van 2022 en bevat:
1. de (beleidsmatige) stand van zaken met betrekking tot de onderwerpen, zoals bij de diverse programma's vermeld in de Programmabegroting 2022;
2. de actuele financiële stand van zaken na besluitvorming gedurende de eerste vijf maanden;
3. een voorstel van de bij te stellen budgetten en kredieten.

Beleidsprogramma 22-26
De beleidsmatige uitwerking van het Beleidsprogramma 22-26 ‘Samen bouwen aan Mook en Middelaar’ vindt u niet terug in deze Zomerrapportage 2022, maar wordt geïntegreerd in de begroting. De Programmabegroting 2023 wordt behandeld in de raadsvergadering van 10 november 2022.

Financiële samenvatting
Onderstaand zijn de huidige begrotingssaldi opgenomen per eind mei 2022. Dit zijn de saldi vóór het opstellen van de Zomerrapportage 2022 en sluiten aan bij de vastgestelde Programmabegroting 2022 (inclusief het aangenomen amendement).

Tabel Begrotingssaldi 2022-2026 *Bedragen x € 1.000*

Huidige begrotingssaldi	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	13.588	13.561	13.536	13.557	13.661
Baten	-3.566	-3.582	-3.566	-3.559	-3.559
Subtotaal programma's	**10.022**	**9.979**	**9.970**	**9.999**	**10.102**
Algemene dekkingsmiddelen	-14.055	-13.715	-13.708	-13.614	-13.664
Kosten van overhead	4.161	3.952	3.878	3.903	3.903
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0
Bedrag voor onvoorzien	5	5	5	5	5
Subtotaal admo	**-9.888**	**-9.758**	**-9.825**	**-9.706**	**-9.756**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking uit reserves	-397	-172	-172	-172	-172
Subtotaal reserves	**-397**	**-172**	**-172**	**-172**	**-172**
Totaal-generaal huidige begroting	**-264**	**49**	**-27**	**121**	**175**
	V	N	V	N	N

In onderstaande tabel zijn de begrotingssaldi opgenomen zoals deze zouden zijn, ná het ongewijzigd vaststellen van de voorliggende Zomerrapportage 2022.

Tabel Begrotingssaldi 2022-2026

Voorlopige begrotingssaldi ná Zomerrapportage					
	2022	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Lasten	13.883	13.625	13.531	13.535	13.644
Baten	-3.622	-3.680	-3.590	-3.557	-3.557
Subtotaal programma's	***10.261***	***9.945***	***9.941***	***9.978***	***10.088***
Algemene dekkingsmiddelen	-14.592	-14.939	-14.787	-15.008	-14.168
Kosten van overhead	4.288	4.413	4.341	4.369	4.369
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0
Bedrag voor onvoorzien	5	5	5	5	5
Subtotaal admo	***-10.299***	***-10.521***	***-10.441***	***-10.634***	***-9.794***
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0
Onttrekking uit reserves	-397	-172	-172	-172	-172
Subtotaal reserves	***-397***	***-172***	***-172***	***-172***	***-172***
Nieuw saldo na Zomerrapportage	**-435**	**-748**	**-672**	**-828**	**121**
	V	V	V	V	N

Toelichting

Door een toename van met name de algemene uitkering, laten bijna alle jaren een, voor Mookse begrippen, fors voordeel zien. Vanaf 2026 is de algemene uitkering weer een stuk lager en sluit dit laatste jaar af met een nadelig saldo. De cijfers van het laatste jaar zijn echter behoorlijk 'zacht'.
Het lopende jaar zou afsluiten met een resultaat van ruim vier ton. Ook het uitgangspunt voor de Programmabegroting 2023 ziet er op het eerste gezicht goed uit. Hierbij is nog geen rekening gehouden met eventuele uitzettingen als gevolg van het beleidsprogramma 22-26 ‘Samen bouwen aan Mook en Middelaar’. Dit wordt meegenomen in de Programmabegroting 2023.

1.2. Leeswijzer

Zomerrapportage

De zomerrapportage bestaat uit vier hoofdstukken.

Algemeen
Hier vindt u de inleiding, deze leeswijzer en de afkortingen.

Programmaverantwoording
Hier is per programma de stand van zaken vermeld met betrekking tot de onderwerpen zoals deze zijn vermeld in de Programmabegroting 2022. Het betreft de voortgang t/m mei 2022.

Stand van zaken
Dit hoofdstuk bevat de huidige stand van zaken t/m eind mei 2022. Dit betreft de onderdelen exploitatie (baten en lasten), kredieten (investeringen), de reserves en de voorzieningen.

Financiële bijstellingen
Dit onderdeel bevat de financiële kant van deze Zomerrapportage, te weten de voorgestelde mutaties op programmaniveau voor het boekjaar 2022. Ook eventuele effecten voor de jaren 2023 t/m 2026 zijn alvast vermeld, maar worden pas vastgesteld bij de Programmabegroting 2023. De mutaties boven de € 10k zijn toegelicht.

Bedragen

Weergave
Bedragen worden als volgt weergegeven:

Bedragen worden vermeld in duizendtallen, zijnde 'x € 1.000' of aangeduid met de letter 'k'.
Lasten worden positief weergegeven, eventueel aangevuld met de letter 'N' van 'Nadeel'.
Baten worden negatief weergegeven (-/-), eventueel aangevuld met de letter 'V' van 'Voordeel'.
Onderdeel 3.5 bevat afwijkende aanduidingen.

Afrondingsverschillen
Omdat de bedragen in deze Zomerrapportage in duizenden euro's worden gepresenteerd, is het mogelijk dat in de tellingen schijnbaar afrondingsverschillen ontstaan. Dit komt omdat zowel de afzonderlijke bedragen als een eindtelling onafhankelijk van elkaar worden afgerond.
Voorbeeld: € 1.300 + € 1.400 = € 2.700, dit wordt dan € 1k + € 1k = € 3k.

1.3. Afkortingen

Afkorting	Voluit
AB	Algemeen bestuur
Admo	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien (incl. overhead en Vpb)
AMvB	Algemene maatregel van bestuur
B&W	(College van) burgemeester en wethouders
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GR	Gemeenschappelijke regeling
MGR	Modulaire Gemeenschappelijk regeling (Werkbedrijf en iRvN)
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
SMI	Sociaal Medische Indicatie
TOZO	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Vpb	Vennootschapsbelasting
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning

2. Programmaverantwoording

2.1. Programma Besturen

Alternatieve naam : Bestuur en ondersteuning

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Een zichtbare en benaderbare gemeente zijn

Inwoners, verenigingen en bedrijven zijn op verschillende terreinen afhankelijk van de gemeente. Wij dienen zichtbaar te maken wat de gemeente en de gemeentelijke organen (Gemeenteraad, College, Burgemeester en ambtelijke organisatie) doen, maar ook waarom wij zaken op een bepaalde manier doen. Onze besluitvorming en gemeentelijke processen zijn transparant en worden in de openbaarheid genomen. De mening van de belanghebbenden betrekken wij via participatie bij dit proces.

'Avond van de toekomst'
Al enige tijd geleden heeft de 'Avond van de toekomst' plaatsgevonden. Dit was een groot succes. Op basis van de ervaringen van de tweede avond was het voornemen om de 'Avond van de toekomst' voortaan te koppelen aan een concrete aanleiding of ontwikkeling, zodat de attractiviteit van zo'n avond wordt vergroot. Door Covid'19 waren publieksbijeenkomsten in de afgelopen periode helaas niet mogelijk. Wij hopen hier in 2022 weer een vervolg aan te kunnen geven.

Gemeentelijke informatie wordt digitaal ontsloten
De gemeente heeft informatie beschikbaar die voor inwoners, bedrijven, verenigingen en (overheids)partners nuttig en noodzakelijk is. Daarnaast genereert de gemeente veel gegevens die als basis dienen voor dienstverlening van andere (overheids)partijen. Ook worden Europese en Nationale wet- en regelgeving dwingender in het beschikbaar hebben en houden van informatie en de manier waarop communicatie met de gemeente kan plaatsvinden via digitale instrumenten. Wij zullen op het gebied van digitale gegevensontsluiting en digitale communicatie stappen vooruit moeten zetten om mee te kunnen in deze ontwikkelingen, maar ook om te voldoen aan geldende regels op het gebied van overheidsdienstverlening. Met deze wettelijke ontwikkeling nemen wij de kans op om onze dienstverlening nog verder te verbeteren.

Voortgang Zomerrapportage

'Avond van de toekomst'
Het voornemen om de 'Avond van de toekomst' te koppelen aan een concrete aanleiding of ontwikkeling blijft. Verder wordt participatie op projectniveau benaderd.

Gemeentelijke informatie wordt digitaal ontsloten
We beschikken als gemeente over diverse communicatiemiddelen waarmee we (digitaal) zichtbaar zijn voor al onze inwoners en ondernemers. Op onze website publiceren we nieuws, bekendmakingen, raadsinformatie (agenda's en stukken) en informatie over producten en diensten. We hebben projectpagina's toegevoegd van een aantal toonaangevende projecten. Afhankelijke van de doelgroep worden berichten doorgezet op Facebook, Instagram, LinkedIn, Twitter en/of MaasBuren. Iedere week verschijnt het belangrijkste nieuws in de huis-aan-huis en digitaal verspreide nieuwsrubriek Ter Sprake. Mede door een bezuiniging voor de Ter Sprake zetten we meer en meer in op digitale communicatiemiddelen. Het communicatieonderzoek van mei 2022 zal uitwijzen in hoeverre we onze inwoners op dit moment met de gekozen middelenmix bereiken. Het aantal volgers op de sociale mediakanalen van de gemeente stijgt nog steeds iedere maand. Ook met het oog op de geldende regels voor overheidsdienstverlening is het zaak steeds meer gemeentelijke informatie digitaal te ontsluiten.

---

2. Investeren in inwonerparticipatie

Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Op basis van sec het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland. Naast het collegeprogramma wordt voor intensivering van communicatie een extra budget gevraagd van € 30k:
Mondige burgers, hoge verwachtingen, laag vertrouwen, polarisatie, meer online. We hebben er als gemeente meer en meer mee te maken. Met communicatie en participatie kunnen we een brug slaan naar onze inwoners. Niet alleen naar ontevreden burgers, maar juist ook naar inwoners die niet of minder van zich laten horen. Door onze inwoners beter te betrekken bij wat we bedenken en doen, creëren we draagvlak en krijgen we betere oplossingen. Er is ook veel expertise bij inwoners. Samen kunnen we meer. Dit komt ook terug in de Toekomstvisie 2030. Met verbeterde (externe) communicatie en meer participatie kunnen we hierin stappen zetten. Denk aan: met regelmaat proactief communiceren over speerpunten uit het coalitieprogramma, het betrekken van een meer diverse groep meedenkers en inwoners beter meenemen in processen en ingrijpende dossiers. Met als gewenst resultaat: meer draagvlak, beter begrip voor elkaars werkwijze en standpunten en betere oplossingen.

Binnen onze gemeente hebben we aandacht voor de inbreng van onze inwoners bij onze plannen. Door in te zetten op het vergroten van de inwonerparticipatie wordt het democratisch draagvlak vergroot en de kwaliteit van beleid verhoogd. We zetten ook in op het stimuleren van burgerinitiatieven. Inwoners moeten zich welkom voelen om mee te praten en initiatieven in te dienen, we creëren hier de mogelijkheden voor.

Voor 2022 zijn hiervoor geen (aanvullende) activiteiten gepland.

Voortgang Zomerrapportage

Niet alleen met verbeterde communicatie, ook met verbeterde participatie willen we meer en meer een brug slaan naar onze inwoners. Door ze beter te betrekken bij wat we bedenken en doen, creëren we draagvlak en krijgen we betere oplossingen. De expertise bij inwoners is namelijk vaak groot. Samen kunnen we meer. We zetten stappen in het beter informeren (met heldere teksten en vaker visueel) en het betrekken van een meer diverse groep meedenkers. Er lopen onder meer participatieprocessen voor Molenhoek Zuid, de verkeersproblematiek rond de verbinding A73-Groesbeek en voor het anders inzamelen van afval. Daarnaast zijn we veelvuldig in contact met onze ondernemers, verenigingen, maatschappelijke organisaties, dorps- en wijkraden. Belangrijk is dat we als gemeente altijd het gemeenschappelijk belang vooropstellen.

2.2. Programma Beschermen

Alternatieve naam : Veiligheid

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. **Het naleefgedrag vergroten**

Bewoners en ondernemers van de gemeente Mook en Middelaar mogen van ons verwachten dat er actief en daadkrachtig wordt opgetreden tegen overtredingen, maar ook tegen onwenselijke situaties. Wij voeren het toezicht en voeren handhavingsactiviteiten uit met als doelstelling een afname van de criminaliteit en ongewenst gedrag. Daarnaast brengen we een professionaliseringsslag aan in de aanpak van ondermijning. Middels een betere inzet van bestuursrechtelijke instrumenten en handhavingsactiviteiten willen we één weerbare en georganiseerde overheid tegen (georganiseerde) criminaliteit vormen. Zowel door structurele en intensieve samenwerkingen binnen de gemeente als met ketenpartners. De Regio Deal tussen het Rijk en de regio Limburg-Noord biedt een integrale en gezamenlijke aanpak met bijbehorende financiering in het aanpakken van ondermijning door de samenwerkende ketenpartners.

Dit is een lopend proces. Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Voortgang Zomerrapportage

In verband met de extra inzet ten behoeve van de coronacrises en de oorlog in Oekraïne hebben de lopende processen vertraging opgelopen. Getracht wordt om in de loop van het jaar de vertragingen in te lopen.

RUD
Op basis van, met name, het landelijk rapport “Om de leefomgeving, Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur” (van de Adviescommissie Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving; ook wel de commissie Van Aartsen) zal ook binnen de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Limburg-Noord extra maatregelen moeten worden genomen. Het Rijk is inmiddels met onder andere de VNG bezig met een landelijk programma voor verbeteringen in het stelsel van de Omgevingsdiensten. In juli 2022 wordt hierover een voorstel in het algemeen bestuur (AB) van de RUD Limburg-Noord gepresenteerd, waarna de financiële uitwerking volgt. Na besluitvorming hierover in het AB na de zomer, wordt de uitwerking voor zienswijzen voorgelegd aan alle gemeenteraden. Na ontvangst van de zienswijzen neemt het AB in december 2022 een definitief besluit over de uitwerking en de daarmee samenhangende wijziging voor de begroting 2023 van de RUD Limburg-Noord.

2. **Een veilige gemeente behouden**

Inwoners moeten zich in onze gemeente veilig kunnen voelen. Het gevoel van veiligheid verschilt van mens tot mens, maar vaak komt dit tot uitdrukking over de mate waarin mensen zich ’s avonds veilig voelen op straat. In onze gemeente kun je ’s avonds veilig over straat lopen, maar er zijn wel aandachtspunten. Zo zijn er gebieden waar inwoners vragen om aandacht voor hangjeugd, slecht verlichte plaatsen, rommel en verloedering. Maar ook parkeeroverlast en verkeersveiligheid zijn regelmatig terugkerende aandachtspunten die wij willen aanpakken.

Een nieuw aspect vormt de sociale veiligheid in dit verhaal. Met de decentralisatie van Rijkstaken naar de gemeente heeft de gemeente ook de problematiek rondom ‘verwarde personen’ en beschermd

wonen op het bordje gekregen. Een thema dat met een minimale politiecapaciteit in onze regio bijzondere aandacht vraagt van onze gemeente, gezien ook onze ligging ten opzichte van onze veiligheidspartners (Politie, Veiligheidsregio en Openbaar Ministerie) in Limburg Noord en onze zorgpartners in het Rijk van Nijmegen. Dit vraagt om verdere versterking van ketenregie en aanpak van zorg en veiligheidsthema's, zowel binnen de gemeente over vakgebieden heen als met de ketenpartners.

Dit is een lopend proces. Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Voortgang Zomerrapportage

In verband met de extra inzet ten behoeve van de coronacrises en de oorlog in Oekraïne hebben de lopende processen vertraging opgelopen. Getracht wordt om in de loop van het jaar de vertragingen in te lopen.

2.3. Programma Verplaatsen

Alternatieve naam : Verkeer, vervoer en waterstaat

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Openbaar vervoer

Openbaar vervoer vervult een belangrijke taak in de leefbaarheid van onze gemeente. Wij beschikken over een trein- en busverbinding met Nijmegen en Venlo, waarbij de trein ook de regio Land van Cuijk aandoet. Vanaf het station Mook-Molenhoek is er een (buurt)busverbinding met Groesbeek. Ook de buurtbus van Malden naar Middelaar v.v. doet het station en tevens alle kernen van de gemeente aan. Wij streven ernaar dat zo veel mogelijk inwoners (en kernen) gebruik kunnen maken van openbaar vervoer.

In stand houden en uitbreiden vormen van openbaar vervoer
Wij zetten ons in voor het in stand houden en zo mogelijk verbeteren van bestaand openbaar vervoer binnen de gemeente, specifiek buslijn 83, buurtbuslijnen 564 en 569 en de Maaslijn. Wij doen dit door actief te participeren in het werkproces van de aanbesteding OV-concessie provincie Gelderland, aangaande het busvervoer.

Voortgang Zomerrapportage

In stand houden en uitbreiden vormen van openbaar vervoer.
We brengen de vormen van openbaar vervoer waar mogelijk onder de aandacht. Een voorbeeld hiervan is het regionale project 'Kommee - samen op pad'.

---

2. In stand houden en uitbreiden veiligheid en leefbaarheid

Mobiliteit, verkeersveiligheid en leefbaarheid zijn belangrijke thema's voor ons. Op het gebied van mobiliteit staat er veel te veranderen door de technologische ontwikkelingen. E-bikes, elektrische zelfrijdende auto's, bussen en treinen op waterstof en drones beïnvloeden de manier waarop wij naar mobiliteit en de openbare ruimte moeten kijken.

Verkeersveiligheid en leefbaarheid gaan hand in hand. De provinciale weg N271, de spoorlijn en rivier de Maas door onze gemeente bieden kansen, maar kunnen ook een bedreiging vormen voor de leefbaarheid en verkeersveiligheid. De ontsluiting van en naar Groesbeek vormt in onze gemeente een bijzonder aandachtspunt voor de leefbaarheid van Molenhoek en Mook.

Onze gemeente ligt op een verbindingenknooppunt naar Limburg, Gelderland en Noord Brabant. Vooral op het gebied van fietsverbindingen biedt Mook en Middelaar een uitstekend netwerk. Dit is niet alleen goed voor het woon-werkverkeer en terugdringen van de CO_2 uitstoot, maar is ook van toegevoegde waarde op het toeristisch-recreatieve profiel van onze gemeente.

Wij willen dat inwoners en bezoekers zich kunnen verplaatsen in een veilige en goed ingerichte omgeving.

Regionaal en lokaal schaalniveau
In 2018 zijn de visie en doelen vastgesteld voor de regionale mobiliteitsvisie van Trendsportal.
Trendsportal is een initiatief van de acht gemeenten van het RMO Noord-Limburg en staat open voor iedereen die wil bijdragen aan duurzame, veilige en slimme mobiliteit voor morgen. De afgelopen periode is verder invulling gegeven aan de visie, samenwerking en de uitvoering van projecten. Gelet

op het gemeentelijk en regionale belang willen wij ambtelijk en bestuurlijk blijven deelnemen aan Trendsportal. Hierbij willen wij ook aandacht houden voor de 'verbindingen' met de Gelderse en Noord-Brabantse (buur)gemeenten, dit niet alleen fysiek maar ook op de thema's mobiliteit en openbaar vervoer.

Vandaar dat we ook de samenwerking willen voortzetten in de regio Arnhem Nijmegen op het gebied van ‘duurzame mobiliteit en bereikbaarheid’. Sinds januari 2021 onder de noemer de ‘Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen’ en de bijbehorende opgave de ‘Verbonden regio’. Voor uitvoering van projecten wordt voor 2022 een incidenteel budget gevraagd van € 17k.

Op lokaal niveau is in maart 2021 het ‘Mobiliteitsplan Mook en Middelaar 2021’ vastgesteld. Met de vaststelling geven wij nu verder invulling aan het Uitvoeringsprogramma 2021-2024. Dat doen we in samenwerking met inwoners en betrokkenen.

Onderhoud
Er wordt invulling gegeven aan het dagelijkse en planmatig onderhoud aan de wegen, paden en bruggen binnen de gemeente. Zo ook aan de openbare verlichting.

Voortgang Zomerrapportage

De huidige prijsstijgingen (zeker in de infra-bouw) en het moeilijk invullen van personeel zijn punten van aandacht. In hoeverre dit bedreigingen zijn voor de geplande werkzaamheden valt nog te bezien. Voor 2022 wordt middels deze Zomerrapportage voorgesteld om het bedrag van € 17k te verhogen naar € 27k.

---

3. Integraliteit en verkeersveiligheid

Bij infrastructurele werken streven we naar maximale integraliteit en synergie. Dit zowel op het terrein van onderhoud en herinrichting als bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Werken aan een optimale inrichting van openbare ruimte
Bij ontwikkelingen en herinrichtingen krijgen onderstaande onderwerpen nadrukkelijk de aandacht:

- Wegen inrichten overeenkomstig de ter plaatse geldende verkeersregels en rijsnelheid, dus herkenbaar;
- Aandacht voor de voetganger en fietser, streven naar logische en veilige routes, speciaal bij een schoolomgeving, winkelcentra en andere publieksfuncties;
- Het belang van de kwetsbare verkeersdeelnemers voorop stellen, overwegen toepassen van een fietsstraat en/of (woon)erf;
- aandachtspunten en maatregelen die voorkomen uit de gehouden Klimaatstresstest en in samenhang daarbij aandacht voor klimaatadaptatie en klimaat.

Voortgang Zomerrapportage

Werken aan een optimale inrichting van openbare ruimte
Bovenstaande onderwerpen krijgen nog steeds de nadrukkelijke aandacht bij het opstellen van beleidsplannen of werken in het veld. Een voorbeeld waar deze onderwerpen de nadrukkelijke aandacht krijgen is de bebouwde kom ingang van Mook (Groesbeekseweg) ter hoogte van restaurant 't Zwaantje.

2.4. Programma Werken

Alternatieve naam : Economie

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Creëren en behouden van een gunstig vestigingsklimaat

Een gunstig vestigingsklimaat is een situatie waarin het voor bedrijven aantrekkelijk is en blijft om zich met hun activiteiten te vestigen in de gemeente Mook en Middelaar. Het creëren en behouden van een gunstig vestigingsklimaat is een samenwerking tussen gemeente, het bedrijfsleven en hun vertegenwoordigende organen. Een goed contact, regelmatig overleg en korte lijnen zijn hiervoor van belang. Door regelmatig met elkaar in contact te staan, kunnen situaties op voorhand besproken worden en is participatie een vanzelfsprekende vorm van samenwerking.
Een van de middelen om ondernemers en gemeente actief te laten samenwerken aan gezamenlijk bepaalde opgaven is de Economische Agenda 2021-2026.

Leegstand voorkomen
Leegstand op bedrijfslocaties willen we zoveel mogelijk voorkomen. Daar waar mogelijk en wenselijk laten wij werklocaties herontwikkelen naar woningbouwlocaties voor zover passend binnen onze woonvisie. Om dreigende leegstand in beeld te hebben, werken we aan:

- Actief contact met ondernemers door de bedrijfscontactfunctionaris;
- Bedrijven worden actief benaderd om te participeren aan de werkgroepen van de Economische Agenda;
- Bedrijven worden waar mogelijk begeleid en/of gefaciliteerd waar het bedrijfsvastgoed betreft.

Voortgang Zomerrapportage

Economische Agenda 2021-2026
In 2021 is de Economische Agenda 2021-2026 vastgesteld door de gemeenteraad. Aansluitend zijn ondernemers die betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van de agenda geïnformeerd. Zij vormen tevens de basis voor de werkgroepen en zijn gestart met het benaderen van andere ondernemers om de werkgroepen per opgave uit te breiden. Denk aan een werkgroep voor Hoeveveld, voor Molenhoek maar ook overkoepeld voor bijvoorbeeld Toerisme en Verduurzamen.

In 2021 en begin 2022 hebben deze werkgroepen geen significante voortgang geboekt wegens corona en de bijbehorende uitdagingen voor de ondernemers.
In het voorjaar van 2022 zijn de werkgroepen opnieuw benaderd en gemotiveerd om met opgaven van start te gaan. Voorbeeld is het inzichtelijk maken van alle bedrijven op Hoeveveld en een enquête onder deze ondernemers om bedrijfsvorm, behoeften en vragen te inventariseren.

Leegstand
Er is binnen de gemeente een relatief lage mate van leegstand op bedrijfsmatig terrein. De ondernemersvereniging Molenhoek Winkelcentrum is erin geslaagd om de leegstaande panden weer verhuurd te krijgen. Helaas niet allemaal aan detailhandel of horeca (voor een levendig winkelcentrum) maar voldoende om warm en bedrijvig aan te laten voelen.

Op Korendal en ook op Hoeveveld zijn overwegend actieve en eerlijke bedrijven actief. Een zeer positief voorbeeld is onder andere Broens Techniek die op de Bovensteweg 99 het zwaar verouderde en vervallen bedrijfspand heeft aangekocht en zichtbaar aan het opknappen is gegaan. Deze ontwikkeling draagt bij aan het aanzicht van Bedrijventerrein Korendal.

2. Participatie (door werk) vergroten

Wij willen de participatie van inwoners vergroten, zo mogelijk door werk. Hierbij passen wij maatwerk toe en kijken we altijd naar de hele persoonlijke of gezinssituatie.
De arbeidsbemiddeling wordt uitgevoerd door WerkBedrijf in Nijmegen en daarvoor betalen wij het re-integratiebudget van de Participatiewet geheel door. De dienstverlening heeft als basis het meerjarig arbeidsmarktbeleid. WerkBedrijf houdt rekening met de gevolgen van de coronacrisis voor de arbeidsmarkt en past de dienstverlening aan kandidaten aan in samenwerking met het UWV. In dat kader is het regionaal Mobiliteitsteam Rijk van Nijmegen in het leven geroepen waarin dat zeven regiogemeenten, WerkBedrijf Rijk van Nijmegen, UWV, vakbonden (CNV, FNV, VCP/de Unie), werkgeversorganisatie VNO-NCW, Leerwerkloket en onderwijsinstellingen ROC Nijmegen en HAN hun krachten bundelen om samen te werken aan werk voor iedereen.

Ondersteunen bij het vinden en behouden van werk
Inwoners die dat nodig hebben, worden ondersteund bij het vinden en behouden van werk. Wij werken daarvoor samen met de gemeenten in de regio Nijmegen in MGR-verband. De uitvoeringsorganisatie is WerkBedrijf Rijk van Nijmegen. Wij zetten deze samenwerking voort en houden toezicht op beleid en uitvoering via bestuurlijke en ambtelijke weg. Uitgangspunt is dat WerkBedrijf mensen helpt naar loonvormende arbeid inclusief beschut werk.

De Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) bestendigen
De WSW voeren wij gezamenlijk met de gemeente Gennep uit in de Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Werkvoorziening Gennep Mook en Middelaar (IWGM). Om dit op lange termijn te bestendigen, treft INTOS maatregelen om de kosten te verlagen en de opbrengsten te verhogen. Daarnaast werken we aan een vereenvoudiging van de bestuursstructuur. Wij houden daarbij alle opties open wat betreft uitbreiding of afstoten van taken of opdrachten, vormen van samenwerking, samenvoeging of uitvoering.

Meer ruimte voor een alternatieve aanpak bieden
Wij willen minder regels om meer inwoners te laten participeren in de samenleving. Dat begint met vertrouwen opbouwen bij uitkeringsgerechtigden en maatwerk leveren. Wij zullen daarbij extra investeren in onze medewerkers opdat zij nog beter in staat zullen zijn om cliënten op juiste en doeltreffende wijze te benaderen. Daarbij betrekken wij de adviezen van de WRR (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid) zoals die zijn neergelegd in het rapport 'Weten is nog geen doen'.
Wij staan open voor experimenten waarbij het resultaat: "minder mensen afhankelijk van een uitkering" voorop staat. Wij gaan op zoek naar de goede ervaringen van andere gemeenten en onderzoeken of wij deze in onze gemeente ook kunnen toepassen. Samen met WerkBedrijf intensiveren we de dienstverlening vanaf 2022 in het kader van het project 'Doe je mee'.

Sturen op duurzame bedrijvigheid
Waar mogelijk wordt gestuurd op duurzame bedrijvigheid die de werkgelegenheid vergroot, ook voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit sturen doen wij op het moment dat er ontwikkelingen worden gesignaleerd binnen verschillende taakvelden die voor elkaar van meerwaarde kunnen zijn. Wij zullen deze partijen dan met elkaar in verbinding brengen.

Voortgang Zomerrapportage

Ondersteunen bij het vinden en behouden van werk
De MGR bood de begroting 2023 aan en de wijziging van de begroting 2022. Daarin zijn alle actuele ontwikkelingen vermeld. Dat is te omvangrijk om hier op te nemen en we verwijzen u naar de begroting van de MGR voor 2023.

De WSW bestendigen
Inmiddels heeft uw raad besloten om de GR IWGM per 1 januari 2023 op te heffen. U kunt een raadsvoorstel verwachten voor het vaststellen van het liquidatieplan IWGM.

Meer ruimte voor een alternatieve aanpak bieden
WerkBedrijf is gestart met het project Doe je mee. Daar nemen 35 cliënten van onze gemeente aan deel die geen traject naar werk volgen of die terug zijn gemeld door WerkBedrijf. Door middel van diepte-interviews wordt bepaald wat kandidaten nog wel kunnen en wat nodig is om hen te activeren en eventueel alsnog toe te leiden naar werk of anders naar een ander vorm van deelname/participatie.

Sturen op duurzame bedrijvigheid
Ondernemers zijn continue actief om gemotiveerd en (middels een (extra) opleiding) gekwalificeerd personeel aan te trekken. Vakmensen zijn immers altijd nodig en wenselijk, zeker in bedrijfstakken waar veel wisselingen plaatsvinden of waar seizoensgebonden werk aangeboden wordt. Dit zijn leerlingen, jonge professionals, zij-instromers of ervaren krachten. Vanuit verschillende invalshoeken is er contact met de ondernemers in onze gemeente en waar mogelijk ondersteunen wij hen actief bij hun vraag, door ze in contact te brengen met de juiste instanties.

3. Aandacht aan bedrijfslocaties geven

In de regio Limburg Noord is er een overaanbod aan bedrijfslocaties waardoor het toevoegen van bedrijfslocaties niet meer is toegestaan. In Mook en Middelaar is er nog ruimte om nieuw vestiging mogelijk te maken, maar ligt het meer in de lijn om incourante bedrijfslocaties te herontwikkelen of te herbestemmen naar andere gebruiksvormen, zoals wonen. Het aanbod van bedrijfslocaties moet aansluiten op de huidige behoefte en overcapaciteit van bedrijfslocaties wordt ingezet "als wisselgeld" in de regio om andere ontwikkelingen mogelijk te maken.

Dit is een lopend proces. Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland

Voortgang Zomerrapportage

We hebben in de gemeente diverse bedrijfsbestemmingen. Bij het stoppen van deze bedrijven wordt er veelal verzocht om deze in woningen om te zetten. In veel gevallen is het mogelijk om hieraan mee te werken.
Omtrent de spoorzone, er is begonnen met het lokale verkeersonderzoek. In het kader hiervan zijn de eerste kosten gemaakt.

2.5. Programma Leren

Alternatieve naam : Onderwijs

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Het **huidige schoolaanbod behouden**

In elke kern is een school voor primair onderwijs aanwezig. Wij spannen ons in om de school voor voortgezet onderwijs in onze gemeente te behouden.

Huisvesting Kandinsky
In 2020 is een haalbaarheidsonderzoek gedaan omtrent de mogelijkheden van vervangende nieuwbouw voor het Kandinsky-college locatie Molenhoek. Op grond van de resultaten van dit haalbaarheidsonderzoek is de conclusie getrokken dat de gemeente de hiervoor benodigde investeringen op dit moment niet kan opbrengen.
Na invoering van de nieuwe wet onderwijshuisvesting in 2023 zal er naar verwachting meer duidelijk zijn omtrent de verantwoordelijkheden van gemeenten en schoolbesturen rondom renovatie en het realiseren van klimaats- en duurzaamheidsdoelstellingen en de financiële inzet van het Rijk. Op dat moment zullen wij opnieuw met het Kandinsky in overleg treden.

Ondersteunen aanwezigheid school in elke kern
Wij ondersteunen lokale initiatieven en initiatieven vanuit het onderwijs die bijdragen aan de instandhouding van de scholen voor primair onderwijs in onze gemeente.

Voortgang Zomerrapportage

Huisvesting Kandinsky
Op dit moment zijn er geen ontwikkelingen ten aanzien van de huisvesting van het Kandinsky-college in Molenhoek. In 2021 is besloten om de daarvoor gereserveerde middelen door te schuiven naar 2025.

Ondersteunen aanwezigheid school in elke kern
In alle drie de kernen is er een basisschool. Er zijn op dit moment geen ontwikkelingen die het voortbestaan bedreigen.

---

2. Kinderen laten kennismaken met kunst, cultuur en natuur

We willen dat kinderen reeds op jonge leeftijd kennis kunnen maken met (lokale) kunst, cultuur en natuur.

Cultuureducatie subsidiëren
We blijven het huidige aanbod aan cultuureducatie op de scholen subsidiëren.

Voortgang Zomerrapportage

Cultuureducatie subsidiëren
De subsidie wordt gecontinueerd. De scholen gebruiken dit om cultuuronderwijs aan te bieden en activiteiten zoals bijvoorbeeld voorstellingen of een museumbezoek in te kopen.

---

3. Kinderen opvang of onderwijs garanderen

Alle kinderen vanaf de leeftijd van 2 jaar kunnen een vorm van voorschoolse opvang genieten. Alle kinderen vanaf 4 jaar volgen onderwijs op een school die voor hen geschikt is. Wij gaan ervoor dat ieder kind en iedere jongere in beeld is en zo nodig begeleid wordt om volwaardig te kunnen participeren in de samenleving.

Regionale aanpak ziekteverzuim uitvoeren
Wij voeren regionale aanpak ziekteverzuim binnen het onderwijs uit en hebben daarin specifiek de aandacht voor vroegtijdig schoolverlaters en jongeren zonder startkwalificatie.

VVE en SMI bieden
We houden het huidige aanbod van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en Sociaal Medische Indicatie (SMI) in stand en maken afspraken met partners over de toeleiding.

Aanpak passend onderwijs uitvoeren
We voeren de regionale en lokale aanpak passend onderwijs uit. Hiertoe versterken we de samenwerking tussen jeugdbeleid, jeugdzorg en onderwijs.

Voortgang Zomerrapportage

Regionale aanpak ziekteverzuim uitvoeren
De leerplichtambtenaar neemt actief deel aan de pilot aanpak ziekteverzuim bij het Kandinsky Molenhoek, samen met de zorgcoördinator en de schoolarts.

VVE en SMI bieden
Over het aanbod van voor- en vroegschoolse educatie zijn met de scholen, de jeugdgezondheidszorg en de kinderopvang afspraken gemaakt. In de loop van 2022 vindt nog een nadere uitwerking van resultaatafspraken plaats (waar staat het kind bij de start op de basisschool respectievelijk de overgang naar groep 3).
Kinderopvang op sociaal medische advisering wordt ingezet waar nodig.

Aanpak passend onderwijs uitvoeren
Op dit gebied spelen er geen specifieke vraagstukken. Leerlingen uit onze gemeente krijgen het voor hen passend onderwijs. Het vervoer is geborgd, zo ook bijvoorbeeld voor Oekraïense kinderen die naar de schakelklas gaan.

2.6. Programma Recreëren

Alternatieve naam : Sport, cultuur en recreatie

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. De kwaliteit van onze leefomgeving versterken

De kwaliteit van de leefomgeving is belangrijk voor zowel inwoners als voor recreanten en toeristen. Wanneer hiervoor aandacht is bij alles wat er wordt georganiseerd, gerenoveerd of toegevoegd, draagt dit bij aan de positie en imago van de gemeente. Daarbij is het relevant dat iedereen hiervan kan genieten en dat toegankelijkheid voor iedereen vanzelfsprekend is. Van een kwalitatieve (leef) omgeving hebben ook ondernemers voordeel. Zij dragen bij aan deze kwaliteit en kunnen voor optimalisatie ervan zorgen.

Door participatie, samenwerking en een gezamenlijke aanpak waar mogelijk, zorgen we dat de verantwoordelijkheid van een kwalitatieve leefomgeving ieders verantwoordelijkheid is.

Een voorbeeld van participatie is het project 'Proef Plasmolen'. Proef Plasmolen is een aftakking / onderdeel van het masterplan Plasmolen waarbij een werkgroep bestaande uit 50% ondernemers en 50% bewoners samen kijken naar de beste vorm om het gebied Muldershofweg / Witte Weg te vernieuwen.

Voortgang Zomerrapportage

Kwaliteit toevoegen aan de leefomgeving is een continue proces. Dit betreft zowel veilige wandel en fietsgebieden, alsmede groen onderhoud, kunst en fijne plekken om in de openbare ruimte te zitten op bijvoorbeeld een bank of picknick tafel.
De gemeente doet er alles aan om binnen de beperkte budgetten en tijd hierin te voorzien.
Daarbij heeft de bedrijfscontactfunctionaris afgelopen jaar actieve contacten onderhouden met ondernemers in horeca, toerisme en recreatie om met elkaar te kijken naar projecten en initiatieven om bij te dragen aan een fijne, kwalitatieve leefomgeving. Een construct om hierin op een professionele en vastgestelde manier met elkaar samen te werken is tussen najaar 2021 en voorjaar 2022 onderzocht en op papier gezet om te beoordelen door het college B&W.

---

2. Onze cultuurhistorie en identiteit uitdragen

Door onze rijke cultuurhistorie en daarbij behorende identiteit beter uit te dragen en te vergroten voor zowel de inwoner (educatie, moderne vormen van informatie overdracht, feestelijkheden ect.) als de toerist (kunstroute, openstellingen van (tijdelijke) musea, educatieve wandelingen, herkenning in het straatbeeld etc.) zal dit, mede door onze bijzondere ligging, bijdragen aan een unieke locatie voor dag- en verblijfsrecreatie. Door samenwerking en het investeren van budget en tijd, zullen ook onze inwoners zich meer verbonden voelen met de gemeente.

Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Voortgang Zomerrapportage

Binnen de samenwerking van de gemeente Mook en Middelaar met Bergen en Gennep, wordt gewerkt aan het verbinden van openbare kunst middels het fietsknooppunten systeem. Er volgt in de

zomer van 2022 een Kunstroute die in de toekomst uitgebreid kan worden met activiteiten en evenementen.
Binnen deze samenwerking worden ook plannen uitgewerkt voor Vensterbankmusea.

Daarnaast bestaat het voornemen om in samenwerking met ondernemers de euroArt status actief te gaan uitdragen en daarmee kunst en cultuur nadrukkelijker in de etalage te zetten. De euroArt status is uniek en kan bijdragen aan een nieuwe stroom recreanten die speciaal voor Kunst en Cultuur naar Plasmolen komen.

In het voorjaar van 2022 hebben enkele partijen een eerste brainstorm gehad over 450 jaar 'Slag op de Mookerheide' die in 2024 herdacht wordt. Dit "jubileum" is een uitgelezen kans om op feestelijke en educatieve manier grootschalige promotie te voeren voor onze gemeente en dit overal in de gemeente zichtbaar te maken.

2.7. Programma Samenleven en zorgen

Alternatieve naam : Sociaal domein

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Gemeenschap versterken

We willen de gemeenschap versterken, onder andere door ontmoeting en verbinding te stimuleren. We bevorderen een zo groot mogelijke toegankelijkheid binnen de gemeente in al haar facetten. Waar inwoners niet in staat zijn om deel te nemen aan het gemeenschappelijke leven, brengen wij de belemmerende factoren in kaart en proberen deze weg te nemen of te compenseren.

Voor 2022 zijn met betrekking tot dit onderdeel geen nieuwe, aanvullende activiteiten gepland.

Voortgang Zomerrapportage

Geen nieuwe activiteiten, aanvullende voorzieningen of bijzonderheden

---

2. Goede, laagdrempelige en betaalbare ondersteuning bieden

Het is ons doel dat de inwoners van gemeente Mook en Middelaar zoveel mogelijk participeren in de samenleving. Waar mogelijk op eigen kracht of met behulp van hun netwerk. Lukt dit niet voldoende, dan zorgen wij voor ondersteuning. We willen dat de ondersteuning aansluit bij de behoeften die leven onder onze inwoners. Wij richten deze zo in, dat deze zo goed mogelijk toegankelijk, laagdrempelig en betaalbaar is.

Voor 2022 zijn met betrekking tot dit onderdeel geen nieuwe, aanvullende activiteiten gepland.

Voortgang Zomerrapportage

Met uitzondering van de pilot Wijk GGD (zie hieronder bij Verwarde Personen) is geen sprake van nieuwe, aanvullende voorzieningen of andere ontwikkelingen op dit onderdeel.

Ontwikkelingen met financiële impact in 2022 binnen het Sociaal Domein

Wet Inburgering 2021
Per 1 januari 2022 wordt de Wet inburgering 2021 (Wi2021) van kracht. Uw raad stelde daarvoor een regionale beleidsnota vast. Wij ontvangen van het rijk bijdragen voor de voorbereiding en de uitvoering en wij zorgen ervoor dat de uitvoeringskosten binnen dat budget blijven.

Schuldhulpverlening
De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is per 1 januari 2021 gewijzigd. De belangrijkste verandering is de verplichte vroegsignalering. Daarnaast verwacht de NVVK (brancheorganisatie Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet) als gevolg van de coronacrisis een toename van hulpvragen van circa 30%. Dit vertaalt zich mogelijk in hogere kosten voor de inhuur van professionele schuldhulpverlening.

Ambulantisering GGZ en Beschermd Wonen

Het beleid rondom Beschermd Wonen (BW) en de volwassen GGZ is volop in beweging, met onder andere een doordecentralisatie BW van centrumgemeenten naar gemeenten. Samen met de regio werken we hard om een zachte landing te creëren. Onderdeel van de decentralisatie is transformatie en ambulantisering. Dit betekent dat meer cliënten voor wie dit mogelijk is, zelfstandig blijven of gaan wonen en in de eigen omgeving de nodige ondersteuning ontvangen. Cliënten kunnen hierbij alle ondersteuning ontvangen die ze ook in een intramurale setting ontvangen zouden hebben, zoals 24-uurs beschikbaarheid of bereikbaarheid. De doordecentralisatie met de opgave van ambulantisering gaat gepaard met twee financiële ontwikkelingen: ten eerste dat geleidelijk steeds meer cliënten ambulant blijven of gaan wonen (en daarmee op het lokale budget drukken) en ten tweede wordt er per 2023 een nieuwe verdeelsleutel van het budget gehanteerd waarbij onze regio er naar verwachting fors op achteruit gaat.

Reële tarieven zorg
Voor ondersteuning vanuit de Wmo geldt er een AMvB die bepaalt dat er reële tarieven gehanteerd dienen te worden. Voor ondersteuning vanuit de Jeugdwet is deze regeling per 1 april 2021 van kracht geworden. Dit betekent dat we wettelijk gehouden zijn aan het vaststellen van reële tarieven. In onze Verordening Wmo en Jeugdwet hebben we reeds bekrachtigd dat we reële tarieven zullen hanteren. De AMvB regelt met welke kostprijselementen gemeenten rekening moeten houden bij de bepaling van een tarief bij de inkoop van Wmo-ondersteuning en straks voor Jeugdhulp. Hier vallen onder andere de cao-ontwikkelingen van de betreffende ondernemingstak onder. Dit betekent dat tarieven regelmatig zullen wijzigen en we dat terugzien in de uitgaven. Recent is dat bijvoorbeeld het geval geweest bij Jeugdbescherming en Jeugdreclassering.

Veilig Thuis en aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
De groei van het aantal meldingen, adviezen, onderzoeken en andere producten en diensten van Veilig Thuis lijkt (tijdelijk) tot stilstand gekomen. Daarom is in de begroting voor 2022 alleen rekening gehouden met indexering en is buiten de indexering geen sprake van een verhoging van de gemeentelijke bijdrage aan Veilig Thuis. In de afgelopen jaren zijn samenwerkingsafspraken gemaakt tussen gemeenten en Veilig Thuis, onder andere om de wachtlijsten, werkdruk en kosten van Veilig Thuis te verlagen. Ook is een producten- en dienstencatalogus ontwikkeld, die nog verder richting geeft aan de samenwerking. Dit heeft wel tot resultaat dat casussen eerder overgedragen worden aan het Sociaal Team dan eerder het geval was. Ook moet het Sociaal Team vaker samen optrekken met Veilig Thuis in de begeleiding van gezinnen waar sprake is van onveiligheid. Dergelijke casussen kosten veel tijd en dit heeft gevolgen voor de werkdruk en benodigde inzet binnen het Sociaal Team. Dit zal in de nog op te stellen Lokale aanpak Huiselijk Geweld verder worden geconcretiseerd.

Verwarde personen
We hebben binnen onze gemeente in toenemende mate te maken met (overlast door) personen met verward gedrag. Dit is een landelijk en regionaal beeld dat waarschijnlijk wordt veroorzaakt door het feit dat inwoners minder snel en minder lang worden opgenomen bij verward gedrag. Dit veroorzaakt maatschappelijke onrust en extra werkdruk, bij onder andere de politie en de gemeente, maar ook bij andere maatschappelijke partners. Op dit moment wordt (regionaal) gekeken naar verschillende mogelijkheden om lokaal meer mogelijkheden te hebben om verward gedrag te begeleiden. Opties die worden onderzocht zijn bijvoorbeeld een wijk-ggz team of een wijk-ggd-er. Bij al deze varianten zal ook een financiële bijdrage van de gemeente nodig zijn om dit te realiseren.

Voortgang Zomerrapportage

Wet Inburgering 2021
De regionale inkoop van de taallessen voor de zogenoemde B1 en Z-route is afgerond. Voor de onderwijsroute deden de Radboud Universiteit en de Hogeschool Arnhem- Nijmegen een aanbod en er zijn afspraken gemaakt met het ROC. De implementatie van de uitvoering is nagenoeg afgerond. Deze liep vertraging op door onjuiste meldingen door DUO, maar dat is inmiddels opgelost.

Schuldhulpverlening
In de loop 2022 kunt u het jaarverslag Schuldhulpverlening en financiële zelfredzaamheid over 2021 verwachten. Daarin verwerken we ook de evaluatie van de vroegsignalering Wij hebben tot nu toe

geen grote toename van hulpvragen geconstateerd. Wel hebben we duidelijk meer ondernemers geholpen met een schuldenregeling of -sanering.

Ambulantisering GGZ en Beschermd Wonen
De doordecentralisatie van beschermd wonen is uitgesteld, evenals de invoering van de nieuwe verdeelsleutel. Op dit moment wordt gericht op 2024, maar ook deze datum is onzeker. We volgen de ontwikkelingen nauwgezet. Ondertussen blijven we lokaal inzetten op voorzieningen voor mensen met een psychische kwetsbaarheid. Met centrumgemeente Nijmegen maken we ieder jaar afspraken over de bekostiging van de intensieve ondersteuning aan inwoners die door de ambulantisering langer of eerder thuis wonen.

Reële tarieven zorg
De tarieven die we hanteren voor ondersteuning vanuit de Wmo en Jeugdwet worden jaarlijks bijgesteld zodat we voldoen aan de verplichting om reële tarieven te hanteren. Voor 2022 kwam dit neer op een indexatie van 2,6% van de meeste tarieven.

Veilig Thuis en aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
Geen bijzonderheden op dit moment. De Lokale Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is nog niet opgesteld.

Verwarde personen
In mei 2022 zijn we gestart met de pilot wijk GGD. Dit wordt uitgevoerd door de GGD in samenwerking met ervaringsdeskundigen vanuit Ixta Noa. Het betreft twee medewerkers (één SPV-er en één ervaringsdeskundige) die twaalf uur per week beschikbaar zijn voor onze gemeente en lokaal werken. Zij zorgen voor meer kennis op lokaal niveau over psychische kwetsbaarheid, meer verbinding en samenwerking tussen lokale en regionale partners en kunnen ook op individueel niveau inwoners (en hun omgeving) begeleiden. De pilot loopt tot eind 2022. Voor deze pilot hebben wij subsidie ontvangen van ZonMw. Onze gemeente heeft hier € 17,5k in geïnvesteerd.

2.8. Programma Gezond leven

Alternatieve naam : Volksgezondheid en milieu

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Energietransitie

Het streven is om in 2030 100% van de benodigde energie voor de gemeente Mook en Middelaar duurzaam op te wekken.

Gemeente geeft het goede voorbeeld
Wij willen als gemeente zelf het goede voorbeeld geven als het gaat om duurzaamheid. We gaan hiervoor onze bedrijfsvoering doorlichten en onze inkoop- en aanbestedingen zo duurzaam mogelijk insteken.

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed
In 2022 zijn alle daken van gemeentelijke gebouwen die hiervoor geschikt zijn voorzien van zonnepanelen.

Voortgang Zomerrapportage

Gemeente geeft het goede voorbeeld
In onze inkoopwijze is Maatschappelijk Verantwoord Inkopen ingebouwd en dient er verantwoording afgelegd te worden voor de keuze voor een bepaalde leverancier.

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed
Op dit moment wordt er van het gemeentelijk vastgoed een duurzaamheidsscan gemaakt. Hieruit rollen verschillende scenario's voor de verdere verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed. Er wordt daarbij verder gekeken dan alleen het leggen van zonnepanelen.

2. Circulaire economie

Wij ondersteunen de transitie naar een circulaire economie en samenleving.

Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Voortgang Zomerrapportage

Eind 2021 zijn we gestart met de proef rondom inzameling van luier- en incontinentiemateriaal. Inmiddels blijkt deze proef een dusdanig groot succes te zijn dat er extra containers geplaatst en geleegd moeten worden. Dat vraagt tot nu toe een extra incidenteel budget van € 7k en een structurele uitzetting van ongeveer € 1k. Deze extra middelen worden opgevangen in de huidige begroting.

Het project 'Uitvoering Grondstoffenplan' is van start gegaan. Er worden voorbereidingen getroffen voor het verlagen van de inzamelfrequentie per 1 januari 2023. Nog dit jaar zullen inwoners van Mook

ook toegang gaan krijgen tot meer milieustraten van Dar. Parallel is een participatietraject opgestart waarvoor reeds bijeenkomsten gepland staan.

---

3. Klimaatadaptatie

We houden rekening met de gevolgen van het veranderende klimaat, zoals heftige regenval, hittestress en droogte. Wateroverlast wordt verminderd door het stimuleren van het afkoppelen van hemelwaterafvoer. Bij de inrichting van de openbare ruimte zal mede worden ingezet op het voorkomen van wateroverlast en hittestress.

In het verleden hebben de gemeenten in de regio Noord-Limburg in samenwerking met het waterschap een klimaatstresstest uitgevoerd. Het waterschap heeft in navolging hiervan het initiatief genomen om te komen tot een 'Regionale en Lokale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie Waterpanel-Noord'. Hieruit zal moeten blijken welke knelpunten en kansen de komende jaren gaan spelen en hoe we deze gezamenlijk kunnen gaan aanpakken.

Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Voortgang Zomerrapportage

Geen bijzonderheden.

---

4. Een gezonde levensstijl stimuleren

We bevorderen een gezonde leefstijl, onder andere door sporten en bewegen te stimuleren.
We doen dit door waar mogelijk sport- en beweeglocaties in de openbare ruimte te realiseren, bij voorkeur op die momenten dat die gecombineerd kan worden met een geplande aanpassing van de openbare ruimte. Ook bevorderen we beweegactiviteiten door deze financieel te ondersteunen middels subsidie.

In 2022 gaan wij door met de uitvoering van het lokale sportakkoord en het lokale preventieakkoord. Met het budget wat wij hiervoor vanuit het rijk hebben gekregen ondersteunen wij (extra) beweegactiviteiten, de lokale inbedding van de Gecombineerde Leefstijlinterventie en preventieve activiteiten op het gebied van Jeugd- GGZ.

Voor 2022 staan geen nieuwe, aanvullende activiteiten gepland.

Voortgang Zomerrapportage

Er zijn in de eerste vijf maanden van 2022 geen bijzonderheden opgetreden in de uitvoering van het lokaal sportakkoord en preventieakkoord.

2.9. Programma Wonen

Alternatieve naam : Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Het realiseren van betaalbare woningen

Het realiseren van betaalbare woningen is belangrijk voor tal van doelgroepen. Niet alleen voor jongeren of ouderen, maar ook voor onze inwoners met een lager inkomen. In onze gemeente is er ruimte voor nieuwe initiatieven voor woningbouw. Bij het maken van afspraken over het woningbouwprogramma van nieuwe initiatieven zullen wij ons hard maken voor een gedifferentieerd woningbouwprogramma met betaalbare woningen.

Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Gezien de woningbouwbehoefte in onze gemeente wordt er gewerkt aan een uitbreiding van het woningbouw-programma. De locatie Molenhoek Zuid is nadrukkelijk in beeld als ontwikkellocatie voor woningbouw. Wij hebben de ambitie om hier een gedifferentieerd woningbouwprogramma te realiseren.

Voortgang Zomerrapportage

Op 10 maart 2022 is de gebiedsvisie voor Molenhoek Zuid door de gemeenteraad vastgesteld. In deze visie zijn de kaders voor de ontwikkeling, waaronder het beoogde woningbouwprogramma benoemd. In 2022 wordt het bouwplan verder uitgewerkt en wordt ten behoeve van de ontwikkeling een bestemmingsplanprocedure doorlopen.

2. De gebouwen in de gemeente verduurzamen

Dit is een lopend proces. Reguliere en lopende activiteiten op basis van het bestaand beleid worden voortgezet in 2022. Op basis van het collegeprogramma 2018-2022 zijn er voor het begrotingsjaar 2022 geen aanvullende activiteiten gepland.

Voortgang Zomerrapportage

Momenteel wekt de gemeente in samenwerking met de provincie aan een plan om het gemeentelijk vastgoed te verduurzamen. Voor woningen zijn er met de RRE-W maatregelen ingezet gericht op directe besparing (huurders) en informatievoorziening (woningeigenaren en VvE's). De vorig jaar vastgestelde Transitievisie Warmte heeft nadere uitwerking nodig. Hoe dat vormgegeven kan worden, is afhankelijk van het Nationaal Isolatieprogramma en de middelen die het Rijk beschikbaar zal stellen.

3. De Omgevingswet invoeren

Op het gebied van het ruimtelijk domein staat een ingrijpende operatie voor de deur. Een operatie met een nog grotere impact dan de decentralisatie in het sociaal domein. De invoering van de Omgevingswet. Een nieuwe wet waarin talloze verschillende wetten worden ondergebracht onder één wet. Deze Omgevingswet moet het makkelijker maken om veranderingen in de fysieke leefomgeving mogelijk te maken. Deze wet moet ook in onze gemeente worden geïmplementeerd. Niet alleen in

technische zin dat er talloze plannen en beleidsdocumenten moeten worden aangepast, maar ook in de manier waarop wij met ruimtelijke ordening omgaan. Niet meer de vraag of een ontwikkeling mogelijk is, maar meer de vraag of een ontwikkeling wenselijk is, zal leidend worden. Deze andere manier van werken zal van gemeenteraad tot organisatie moeten worden omarmd. De beoogde inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet wordt met een half jaar verplaatst naar 1 juli 2022.

Experimenten met verschillende woonvormen mogelijk maken
Met het oog op de Omgevingswet zijn er mogelijkheden om te experimenteren met afwijkende of bijzondere woonvormen. Wij staan open voor plannen die afwijken van het gangbare en wij zullen deze plannen zo goed mogelijk faciliteren door bijvoorbeeld het normenkader aan te passen of gebruik maken van onze afwijkingsbevoegdheden.

Voortgang Zomerrapportage

De beoogde inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet is inmiddels verplaatst naar 1 januari 2023.

Experimenten met verschillende woonvormen mogelijk maken

Het is een doorlopend proces, waarin we open staan voor plannen die afwijken van het gangbare.

3. Stand van zaken

3.1. Exploitatie 2022

Ramingen : heel 2022
Realisatie : januari t/m mei

Bedragen x € 1.000

Exploitatie 2022									
Omschrijving	**Lasten 2022**			**Baten 2022**			**Saldo 2022**		
	Begroot	**Realisatie**	**Restant**	**Begroot**	**Realisatie**	**Restant**	**Begroot**	**Realisatie**	**Restant**
Programma Besturen	1.542	587	956	210	45	165	1.332	542	791
Programma Beschermen	857	516	341	83	3	80	774	512	262
Programma Verplaatsen	775	260	515	23	3	19	752	256	496
Programma Werken	186	19	166	70	12	58	116	8	108
Programma Leren	340	153	186	2	2	0	338	151	187
Programma Recreëren	942	211	731	15	1	14	927	210	717
Programma Samenleven en zorgen	6.866	1.927	4.939	1.641	723	918	5.226	1.204	4.021
Programma Gezond leven	1.439	610	829	1.409	1.126	282	30	-516	547
Programma Wonen	642	37	605	114	66	48	528	-28	557
Subtotaal programma's	**13.588**	**4.321**	**9.267**	**3.566**	**1.982**	**1.584**	**10.022**	**2.339**	**7.683**
Algemene dekkingsmiddelen	32	32	0	14.087	7.369	6.717	-14.055	-7.337	-6.717
Kosten van overhead	4.161	2.683	1.479	0	3	-3	4.161	2.680	1.482
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bedrag voor onvoorzien	5	0	5	0	0	0	5	0	5
Subtotaal admo	**4.198**	**2.715**	**1.484**	**14.087**	**7.372**	**6.714**	**-9.888**	**-4.658**	**-5.231**
Subtotaal voor mutaties reserves	**17.786**	**7.035**	**10.751**	**17.653**	**9.354**	**8.298**	**134**	**-2.319**	**2.452**
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Omschrijving	Lasten 2022			Baten 2022			Saldo 2022		
	Begroot	Realisatie	Restant	Begroot	Realisatie	Restant	Begroot	Realisatie	Restant
Onttrekking uit reserves	0	0	0	397	0	397	-397	0	-397
Subtotaal reserves	**0**	**0**	**0**	**397**	**0**	**397**	**-397**	**0**	**-397**
Totaal-generaal	**17.786**	**7.035**	**10.751**	**18.050**	**9.354**	**8.695**	**-264**	**-2.319**	**2.055**
							V		

Toelichting

Bovenstaand overzicht betreffen de ramingen over 2022 en de realisaties t/m mei (eerste vijf maanden).
Ofschoon niet alle baten en lasten gelijkmatig gerealiseerd worden, lijken met name de gerealiseerde lasten iets achter te blijven bij het gemiddelde. Dit komt mede door incidentele budgetten die later in het jaar gerealiseerd worden en doordat de kapitaallasten over eerste vijf maanden zijn nog niet verwerkt.

Op realisatiebasis worden bij de jaarrekening 2022 ook nog kosten overboekt van overhead naar de functionele posten bij de programma's. Deze overboeking betreft de salariskosten die functioneel geraamd zijn, maar in 2022 in eerste instantie nog op overhead gerealiseerd worden. Vanaf begrotingsjaar 2023 worden de salarislasten zowel functioneel geraamd, als direct functioneel verantwoord (per programma).

De gerealiseerde baten liggen t/m mei iets hoger dan het gemiddelde, omdat een deel van de belastingopbrengsten zonder automatische incasso met name in het eerste halfjaar wordt ontvangen. De overige baten (met name de uitkeringen uit het gemeentefonds) wordt redelijk gelijkmatig per maand ontvangen.

3.2. Lopende kredieten 2022

Hieronder treft u het overzicht van de lopende kredieten t/m mei 2022. Uitgangspunt is de stand per 31 december 2021 conform de Jaarstukken 2021. Er zijn voor 2022 geen nieuwe kredieten geraamd volgens de Programmabegroting 2022, wel conform de beheerplannen voor verlichting, speelvoorzieningen en riolering. De meeste kredieten worden in 2022 afgewikkeld. Dit wordt verwerkt in de Jaarstukken 2022 (besluitvorming juni 2023).

Realisatie : januari t/m mei

Bedragen x € 1.000

Lopende kredieten 2022

Omschrijving	Raads-besluit	Restant krediet per 31-12 -2021	Kredieten 2022	Realisatie 2022	Restant per eind mei	Toelichting / Status
Revitalisering raadzaal	03-11-2016	54	0	0	54	
Revitalisering De Lier	03-11-2016	49	0	0	49	
Sleutelproject Pleisterplaats N271 Plasmolen	14-12-2017	94	0	0	94	Afwikkeling naar verwachting in 2022
Subsidie provincie		-60	0	0	-60	Verantwoord als vooruitontvangen
Bijdrage aan derden fiets- en voetgangersstrook Spoorbrug Molenhoek	08-03-2018	270	0	0	270	Nog uit te voeren door Prorail
Geleiding Spoorbrug Molenhoek	08-03-2018	35	0	0	35	Nog uit te voeren. Dit kan pas na realisatie van de werkzaamheden van Prorail m.b.t. de spoorbrug. Naar verwachting medio 2023
Subsidie provincie Spoorbrug	08-03-2018	-122	0	0	-122	Betreft 40% van totaal krediet
Herinrichting N271 bij Plasmolen		105	0	0	105	
Bijdrage provincie	13-09-2018	-5	0	0	-5	
Rioolkosten in krediet Centruminrichting Mook 2019: Vervanging riool		282	0	0	282	Afwikkeling in 2022.

Omschrijving	Raads-besluit	Restant krediet per 31-12 -2021	Kredieten 2022	Realisatie 2022	Restant per eind mei	Toelichting / Status
Rioolkosten in krediet Centruminrichting Mook 2019: Milieumaatregelen		147	0	0	147	Afwikkeling in 2022.
Kerkplein Middelaar	14-12-2017	141	0	0	141	Uitgesteld wegens Lob van Gennep.
Herinrichting N271 Hart van Mook	25-10-2013	14	0	0	14	Afwikkeling in 2022.
Centruminrichting Mook - Herinrichting openbare ruimte	08-11-2018	40	0	3	37	Afwikkeling in 2022.
Subsidie provincie	08-11-2018	-300	0	0	-300	
Bijdrage derden	08-11-2018	-13	0	0	-13	
2020: Nieuw-/verbouw gemeentehuis	7-11-2019 / 11-11-2020	2.000	0	0	2.000	Middels het dekkingsplan van de Programmabegroting 2021 is de investering uitgesteld naar op z'n vroegst 2024.
2020: Zonnepanelen	12-03-2020	10	0	0	10	Afwikkeling in 2022.
2020: Er zit muziek in Mook en Middelaar	07-01-2019	320	0	0	320	Verzamelkrediet voor diverse projecten
2020: Openbare verlichting Masten	07-11-2019	9	0	0	9	Afwikkeling in 2022.
2020: Openbare verlichting Armaturen	07-11-2019	12	0	0	12	Afwikkeling in 2022.
2020: Mobiliteitsplan 2020	07-01-2019	54	0	0	54	Afwikkeling in 2022.
2020: Vervanging speelvoorzieningen	12-03-2020	20	0	16	4	Afwikkeling in 2022.
2020: Vervanging riool (20 jaar)	08-12-2016	17	0	0	17	Afwikkeling in 2022.
2020: Vervanging riool (60 jaar)	08-12-2016	102	0	0	102	Afwikkeling in 2022.
2020: Proef Plasmolen	07-11-2019	1.978	0	0	1.978	
2020: Implementatie Squit 20/20	16-09-2020	54	0	4	50	Afwikkeling naar verwachting in 2022.
2021: Natstrooier	11-11-2020	45	0	0	45	Afwikkeling naar verwachting in 2022.

Omschrijving	Raads-besluit	Restant krediet per 31-12 -2021	Kredieten 2022	Realisatie 2022	Restant per eind mei	Toelichting / Status
2021: Strooier Eco Mini	11-11-2020	19	0	0	19	Afwikkeling naar verwachting in 2022.
2021: Sneeuwploeg	11-11-2020	10	0	0	10	Afwikkeling naar verwachting in 2022.
2021: Mobiliteitsplan 2021	11-11-2020	121	0	0	121	
2021: Openbare verlichting Masten		19	0	0	19	Afwikkeling in 2022.
2021: Openbare verlichting Armaturen		18	0	0	18	Afwikkeling in 2022.
2021: Economische agenda 2021-2024		80	0	0	80	
2021: Nieuwbouw/verbouw Kandinsky	11-11-2020	4.000	0	0	4.000	Voorstel Zomerrapportage 2021: Investering uitstellen naar 2025.
2021: Speelvoorzieningen	11-11-2020	38	0	19	19	Afwikkeling in 2022.
2021: Vervanging riool	08-12-2016	36	0	6	31	Conform GRP 2017-2021 (totaal € 95k)
2021: Riool milieumaatregelen	08-12-2016	7	0	3	4	Conform GRP 2017-2021 (totaal € 95k)
2021: Lob van Gennep	08-04-2021	130	0	0	130	
2022: Openbare verlichting Masten		0	19	0	19	
2022: Openbare verlichting Armaturen		0	18	0	18	
2022: Speelvoorzieningen		0	39	0	39	
2022: Vervanging riool		0	340	0	340	
Totaal-generaal		**9.829**	**415**	**52**	**10.193**	

Toelichting

Twee grote kredieten zijn doorgeschoven naar de toekomst. Dit betreft € 2 miljoen naar 2024 ten behoeve van nieuw-/verbouw gemeentehuis en € 4 miljoen naar 2025 ten behoeve van nieuw-/verbouw Kandinskycollege. Daarnaast loopt ook het krediet van 'Proef Plasmolen' van bijna € 2 miljoen nog door. Van de resterende kredieten wordt het overgrote deel (naar verwachting) afgewikkeld in 2022.

3.3. Stand en verloop reserves

Hieronder treft u het overzicht aan van de reserves t/m mei 2022. Uitgangspunt is de stand per 31 december 2021 conform de Jaarstukken 2021. Er zijn volgens de Programmabegroting 2022 geen toevoegingen geraamd. De werkelijke onttrekkingen vinden pas plaats bij het opmaken van de Jaarstukken 2022, voor zover er kosten zijn gemaakt en voor zover de ramingen niet (naar beneden) bijgesteld worden. Alle geraamde mutaties in reserves vinden enkel en alleen plaats op basis van raadsbesluiten.

Bedragen x € 1.000

Overzicht reserves 2022

	Begroot				Realisatie				
Omschrijving reserve	**Stand per 31-12-2021**	**Toevoeging aan reserve**	**Onttrekking uit reserve**	**Geraamd saldo o.b.v. begroting 1)**	**Bestemming resultaat 2021 2)**	**Toevoeging aan reserve**	**Onttrekking uit reserve**	**Onttrekking t.b.v. dekking kap.lasten**	**Voorlopig saldo per eind mei**
Algemene reserves									
Algemene reserve	2.000	0	0	2.000	0	0	0	0	2.000
Vrij Besteedbare reserve	1.032	0	-225	807	1.175	0	0	0	2.206
Subtotaal algemene reserves	**3.032**	**0**	**-225**	**2.807**	**1.175**	**0**	**0**	**0**	**4.206**
Bestemmingsreserves									
Verkoop aandelen Attero	100	0	-5	95	0	0	0	0	100
Creatieve en culturele doeleinden	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wijkontwikkeling	46	0	0	46	0	0	0	0	46
Stimulering Woningbouw	53	0	0	53	0	0	0	0	53
Vluchtelingen en statushouders 3)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Budgetoverheveling	0	0	0	0	662	0	0	0	662
Kap.lasten brw.kaz./gem.werf	513	0	-35	478	0	0	0	0	513
Centrumplan Mook aankoop panden	18	0	-6	12	0	0	0	0	18

Omschrijving reserve	Stand per 31-12-2021	Toevoeging aan reserve	Onttrekking uit reserve	Geraamd saldo o.b.v. begroting 1)	Bestemming resultaat 2021 2)	Toevoeging aan reserve	Onttrekking uit reserve	Onttrekking t.b.v. dekking kap.lasten	Voorlopig saldo per eind mei
Afschr. investeringsplan 2013-2016	1.433	0	-127	1.306	0	0	0	0	1.433
Subtotaal bestemmingsreserves	**2.163**	**0**	**-172**	**1.991**	**662**	**0**	**0**	**0**	**2.825**
Totaal-generaal	**5.195**	**0**	**-397**	**4.797**	**1.837**	**0**	**0**	**0**	**7.032**

1) Geraamd saldo is op basis van realisatie per 31 december 2021 plus geraamde toevoegingen en onttrekking op basis van begroting na wijzigingen, maar exclusief de bestemming van het rekeningresultaat 2021.

2) Conform besluitvorming 16 juni 2022.

3) Middels de Jaarrekening 2021 blijft deze reserve nog gehandhaafd.

Toelichting

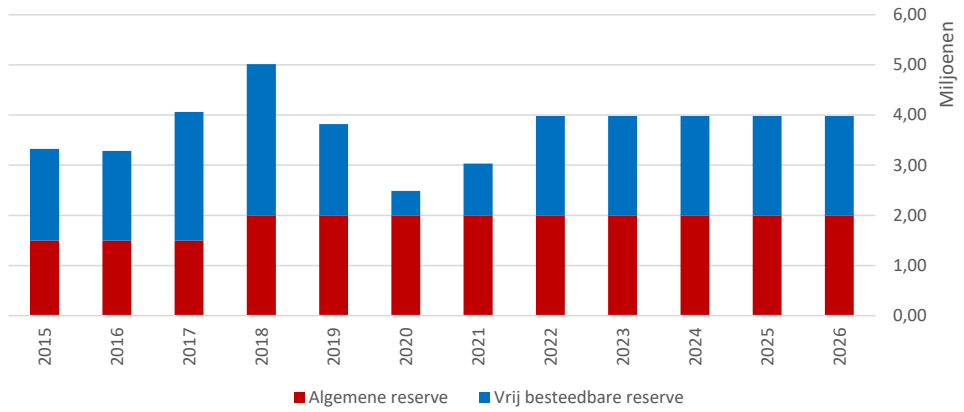
De afgelopen jaren zijn al diverse bestemmingsreserves opgeheven en worden bedragen zo veel mogelijk geraamd in de exploitatie. Uitgangspunt is dat met name bestemmingsreserves met betrekking tot dekking kapitaallasten worden afgebouwd, maar alleen als de financiële ruimte in de exploitatie dat toelaat.

Verloop Vrij Besteedbare reserve

Bedragen x 1.000

Jaar	Saldo einde jaar	Index (2015=100)
2018	3.017	165%
2019	1.817	99%
2020	487	27%
2021	1.032	56%
2022	**1.981**	**108%**
2023	1.981	108%
2024	1.981	108%
2025	1.981	108%
2026	1.981	108%

Onderstaande grafiek betreft de eindsaldi van de Algemene reserve (ter afdekking van risico's) en de Vrij besteedbare reserve. Tot en met 2021 zijn dit gerealiseerde bedragen. Vanaf 2022 zijn dit ramingen. De resultaatbestemming over 2021 is verwerkt in de raming van 2022.

3.4. Stand en verloop voorzieningen

Hieronder treft u het overzicht aan van de voorzieningen t/m mei 2022. Uitgangspunt is de stand per 31 december 2021 conform de Jaarstukken 2021. De geraamde dotaties zijn conform de Programmabegroting 2022. De geraamde aanwending van de egalisatievoorzieningen zijn conform de beheerplannen. Dotaties vinden veelal plaats per 1 januari. De aanwending vindt veelal gedurende het jaar plaats.

Bedragen x € 1.000

Overzicht voorzieningen 2022

		Begroot			Realisatie			
Omschrijving voorziening	**Stand per 31-12-2021**	**Dotatie aan voorziening**	**Aanwending voorziening**	**Geraamd saldo o.b.v. begroting1)**	**Dotatie aan voorziening**	**Aanwending voorziening**	**Vrijval voorziening**	**Voorlopig saldo per eind mei**
Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen								
Pensioenen (gewezen) wethouders	1.092	34	-27	1.099	0	0	0	1.092
Subtotaal	**1.092**	**34**	**-27**	**1.099**	**0**	**0**	**0**	**1.092**
Voorzieningen voor risico's	0	0	0	0	0	0	0	0
-	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Voorziening egalisatievoorzieningen								
Rationeel wegbeheer	417	155	-275	296	155	0	0	572
Groot onderhoud bruggen	39	23	0	62	23	0	0	62
Groot onderhoud gebouwenbeheer	1.119	76	-133	1.062	76	-20	0	1.175
Subtotaal	**1.574**	**254**	**-408**	**1.420**	**254**	**-20**	**0**	**1.808**
Voorzieningen bijdragen vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven								
Egalisatie afvalstoffenheffing	0	0	0	0	0	0	0	0

Omschrijving voorziening	Stand per 31-12-2021	Dotatie aan voorziening	Aanwending voorziening	Geraamd saldo o.b.v. begroting1)	Dotatie aan voorziening	Aanwending voorziening	Vrijval voorziening	Voorlopig saldo per eind mei
Rioolbeheer	4.305	0	0	4.305	0	0	0	4.305
Subtotaal	**4.305**	**0**	**0**	**4.305**	**0**	**0**	**0**	**4.305**
Voorziening bijdragen van derden								
Fonds Lierdal	0	0	0	0	0	0	0	0
Herontwikkeling De Bisselt	57	0	0	57	0	-3	0	54
Financiële compensatie bomenplan	1	0	0	1	0	0	0	1
Subtotaal	**58**	**0**	**0**	**58**	**0**	**-3**	**0**	**55**
Totaal-generaal	**7.030**	**288**	**-435**	**6.883**	**254**	**-23**	**0**	**7.261**

Toelichting

De gerealiseerde dotaties van alle overige voorzieningen zijn gelijk aan de geraamde voorzieningen. De aanwending vindt plaats gedurende het jaar of op het einde van het jaar.

3.5. Stand van zaken Sociaal Domein

Prognose financieel resultaat programma Samenleven en Zorgen

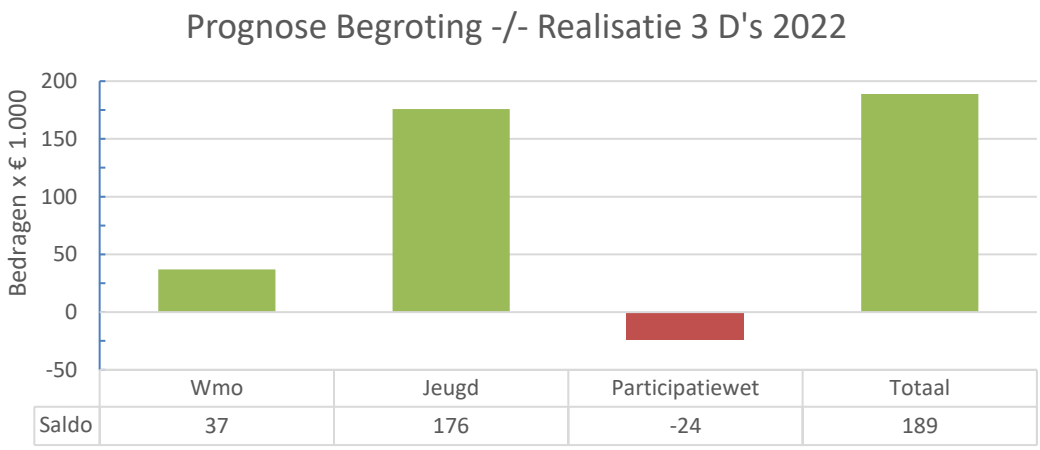
Na het eerste kwartaal van 2022 hebben wij een prognose opgesteld van het financieel resultaat van programma Samenleven en Zorgen. Het algemene resultaat vindt u hieronder.

Waarom speciale aandacht besteden aan het programma Samenleven en Zorgen?
Er is gekozen voor programma Samenleven en Zorgen, omdat dit het programma is wat eerder verantwoordelijk is geweest voor de grootste tekorten. Ook is dit het programma waar het overgrote gedeelte van de kosten bestaat uit open-einde regelingen, die moeilijk te beïnvloeden zijn.

Het betreft voorlopige cijfers
De cijfers zijn nog voorlopig en zijn bedoeld voor de algemene beeldvorming. De prognose is in de meeste gevallen gebaseerd op de realisatie tot en met het eerste kwartaal. Alleen als er redenen waren om aan te nemen dat dit geen goede prognose zou opleveren, is bij sommige begrotingsposten de prognose anders opgebouwd. De prognose betreft slechts de eerste paar maanden van het jaar, en er kunnen zich nog onverwachte ontwikkelingen voordoen.

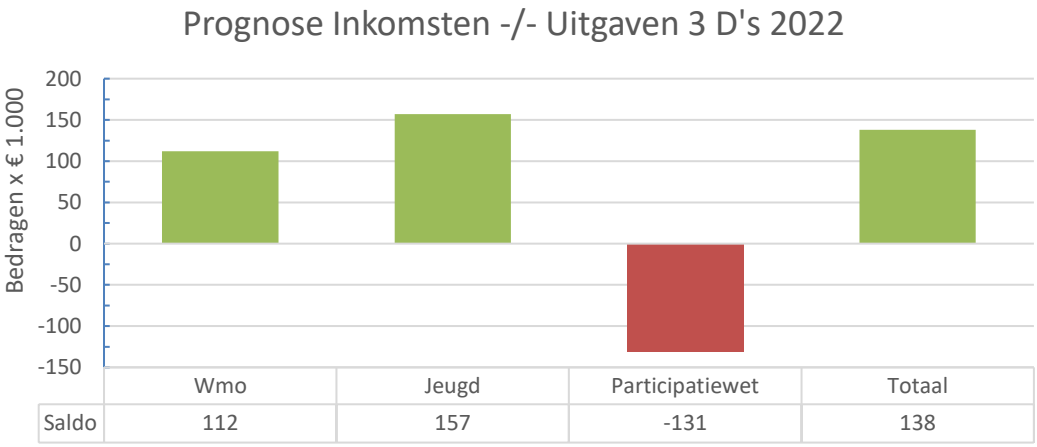
Wat is het beeld van de uitgaven ten opzichte van de begroting 2021?
Vergeleken met de Begroting is te zien dat wij:

Op de Wmo een bedrag van	€	37k	over houden
Op Jeugd een bedrag van	€	176k	over houden
Op de Participatiewet en re-integratie een bedrag van	€	24k	tekort komen
In totaal een bedrag van	€	189k	over houden

Wat is het beeld van de inkomsten/uitgaven?
Vergeleken met de rijksmiddelen is te zien dat wij:

Op de Wmo een bedrag van	€	112k	over houden
Op Jeugd een bedrag van	€	157k	over houden
Op de Participatiewet en re-integratie een bedrag van	€	131k	tekort komen
In totaal een bedrag van	€	138k	over houden

Een vergelijking met de inkomsten en uitgaven in de afgelopen jaren laat het volgende beeld zien (bedragen x € 1.000):

Omschrijving	Totaal 2022	Totaal 2021	Totaal 2020	Totaal 2019	Totaal 2018
1. Ontvangen rijksmiddelen	6.588	6.800	7.277	5.373	5.395
2. Begroot (exclusief salarislasten en overhead)	5.236	5.459	4.126 *)	5.343	-
3. Uitgaven (inclusief salarislasten en overhead)	6.450	6.898	7.955	6.119	5.644
4. Saldo uitgaven t.o.v. rijksmiddelen (1-3)	138	-98	-678	-746	-249

*exclusief Tozo

Het grote verschil in de rijksmiddelen en uitgaven tussen 2020 en 2021 en de overige jaren wordt veroorzaakt door de Tozo.

Historisch verloop
Een vergelijking in de uitgaven tussen de verschillende jaren ziet er als volgt uit (bedragen x € 1.000):

Omschrijving (uitgaven)	Totaal 2022	Totaal 2021	Totaal 2020	Totaal 2019	Totaal 2018
Wmo	1.968	1.950	1.884	1.612	1.330
Jeugd	1.788	1.920	1.869	1.707	1.517
Participatiewet	2.695	3.028	4.201	2.800	2.797
Totaal	6.450	6.898	7.955	6.119	5.644

Wat zeggen de cijfers?
- De prognose is gebaseerd op de uitgaven in de eerste maanden van dit jaar. Dit laat een positief beeld zien met betrekking tot Wmo en Jeugd, maar het is nog te vroeg om hier een conclusie aan te verbinden. Er kan nog veel veranderen, en enkele cliënten kunnen er voor zorgen dat de uitgaven in korte tijd flink kunnen stijgen.

- De afgelopen jaren hebben we over het algemeen geld over gehouden op de uitkeringen. Dit komt omdat er bij de berekening van het rijksbudget uit wordt gegaan van de uitgaven in het verleden (T-2). Op het moment dat het aantal uitkeringen daalt, duurt het twee jaar voordat dit in het rijksbudget is verwerkt. Ten gevolge van de daling in de uitkering van de afgelopen jaren, zullen wij dit jaar minder budget ontvangen. Daarnaast is de rijksbijdrage is sinds dit jaar op macroniveau met 5 % gekort. Hoe dit alles precies uitpakt voor onze gemeente is nog niet te zeggen, maar voor een goed beeld hebben wij de korting van 5% al in deze prognose verwerkt. Als de uitgaven voor de uitkeringen niet verder dalen, dan zou dit leiden tot een tekort van 24 k op de begroting, en 138 k ten opzichte van de rijksmiddelen. Het aantal uitkeringen schommelt na een gestage daling (komend van meer dan 140 in 2016/2017) al sinds 2021 rond de 100. Dit is een historisch laag aantal. De kans dat dit verder gaat dalen is gering. Dit betekent dat we rekening moeten houden met een tekort op dit onderdeel voor 2022. Het voorspelde tekort is nog niet van die omvang dat we in aanmerking komen voor de vangnetregeling.

- Bij Wmo is met name de stijging in kosten voor Hulp bij het Huishouden zorgelijk. Als de uitgaven zich de rest van het jaar op een vergelijkbare manier ontwikkelen dan komen we 35k tekort op de begroting. De kosten zijn inmiddels gestegen tot bijna 600 k totaal. De stijging van de kosten is rechtstreeks verbonden aan een stijging van het aantal cliënten. Door de vergrijzing komen meer inwoners in aanmerking voor Hulp bij het Huishouden. Ook hebben we te maken met een ander ontwikkeling; het tekort aan huishoudelijke hulpen. Doordat het inwoners niet meer lukt om in de vrije markt een hulp te vinden, kloppen ze aan bij de gemeente. Dit zijn vaak inwoners die het goed zelf kunnen betalen en eerder ook gebruik maakten van een private hulp. Door het abonnementstarief is een hulp vanuit de gemeente ook financieel aantrekkelijk, maar dit lijkt niet de belangrijkste reden.
  Door het toegenomen aantal aanvragen is zowel bij het Sociaal Team als bij de aanbieders van Hulp bij het Huishouden sprake van een wachtlijst. Als inwoners eenmaal een indicatie hebben ontvangen vanuit de gemeente moeten ze soms nog enkele weken tot maanden wachten tot er een hulp beschikbaar is. Dit laatste heeft soms ook te maken met de hoge eisen die cliënten stellen aan de door hen gewenste hulp.
  De stijging in de kosten voor Hulp bij het Huishouden wordt binnen de Wmo op dit moment nog gecompenseerd door lagere uitgaven op andere producten.

- Bij Jeugd is er op sommige onderdelen sprake van minder en op andere onderdelen meer uitgaven. Omdat het nog vroeg in het jaar is, is het niet verstandig hier al een conclusie aan te verbinden over het resultaat aan het eind van het jaar.
  Met name twee onderdelen springen er uit; de gestegen kosten bij Jeugd GGZ en de gedaalde kosten bij pleeg- en residentiele zorg. Bij beide onderdelen is sprake van een trend die we de afgelopen jaren ook hebben gezien, en die dus wat meer structureel van aard lijkt te zijn. Het aantal verwijzingen naar de Jeugd GGZ hopen wij in te kunnen dammen door de instelling van een POH Jeugd GGZ en het stimuleren van goede samenwerking tussen deze POH Jeugd GGZ en de scholen. Bij pleeg- en residentiele zorg hebben wij voordeel van het nieuwe woonplaatsbeginsel. Hierbij zijn wij in sommige gevallen voor een periode niet meer financieel verantwoordelijk voor kinderen die naar onze gemeente zijn verhuisd, terwijl ze in de oude gemeente een indicatie voor zware jeugdzorg hadden gekregen. Daarnaast zitten er op dit moment sowieso minder kinderen in pleeg- of residentiele zorg dan voorheen. Dit kan een tijdelijk beeld zijn (en in het geval van onze gemeente met enkele kinderen ook snel weer omslaan) maar wel iets wat we al een aantal jaren achter elkaar zien en ook regionaal herkenbaar is. Inmiddels kunnen we de voorzichtige conclusie trekken dat dit een positief effect lijkt te zijn van decentralisaties, en één van de doelen die we met decentralisatie wilden bereiken.

- Voor Jeugd hebben we extra rijksmiddelen ontvangen. Deze middelen zijn in de begroting voor een gedeelte (nog) niet specifiek aan jeugd toebedeeld. De middelen worden in de loop van de komende jaren weer afgebouwd. De bedoeling van het rijk is dat we deze middelen gebruiken om investeringen te doen en maatregelen te nemen die in de loop van de jaren besparingen zullen opleveren. Over deze te bereiken besparingen wordt op dit moment nog onderhandeld met de VNG. Met betrekking tot de investeringen en maatregelen oriënteren we ons samen met de regio op de mogelijkheden.

3.6. Bedrijfsvoering

Personeel
De eerste helft van 2022 stond in het teken het op orde brengen van de formatie. Door vertrek en noodzakelijke uitbreiding zijn maar liefst 12 vacatures ontstaan, waarvan het merendeel inmiddels vervuld is. Het is gelukt de dienstverlening op niveau te houden door extra inzet van onze eigen medewerkers, stagiair(e)s en daar waar nodig externe inhuur. Dit heeft echter veel van de organisatie gevraagd en is nog niet in alle gevallen opgelost. Enkele plekken blijken zeer lastig te vervullen, met name in het ruimtelijk domein is dat het geval. Zolang de organisatie formatief gezien nog niet op volle sterkte is, ligt er extra druk bij de organisatie om de taken te blijven verrichten. Het management en bestuur zullen hierdoor meer dan anders keuzes moeten maken in te behalen resultaten.
Tegelijkertijd is het initiatief genomen om de thema's arbeidsmarktcommunicatie en introductie een nieuwe impuls te geven. Dat gaat ons helpen om medewerkers te vinden en te binden aan de organisatie. Hiervoor zijn extra middelen nodig. Ook is extra aandacht nodig voor het binden en boeien van onze medewerkers. Hiervoor is voorgesteld om extra middelen in te zetten voor de inzet en behoud van de huidige medewerkers.

De noodzakelijke uitbreiding op de formatie (in de vorm van middelen) voor rechtmatigheid wordt gerealiseerd zodat het college in staat wordt gesteld tot het afgeven van de rechtmatigheidsverklaring. Voorheen was het college verantwoordelijk voor het rechtmatig handelen maar werd de verklaring door de accountant afgegeven.

De maatregelen rondom Corona hebben ons als mens en als organisatie niet onberoerd gelaten.
Vanaf 21 februari 2022 was het mogelijk om gedeeltelijk op kantoor te werken. Hier is feestelijk bij stilgestaan. De organisatie is nog zoekende naar de juiste modus. Er blijkt veel meer vanuit huis te kunnen dan vooraf werd gedacht. Veel collega's geven nu de voorkeur aan hybride werken; een combinatie van thuis en op kantoor werken. Hierover zijn afspraken gemaakt en het MT evalueert en stuurt aan.
Het is goed dat medewerkers zichtbaar zijn voor onze inwoners en voor elkaar. Dit komt de samenwerking en het overleg ten goede, onder andere met het nieuwe gemeentebestuur. Momenteel worden drie nieuwe wethouders ondersteund bij het inwerken op hun portefeuille. Het is een meerwaarde dat de bijeenkomsten weer op kantoor georganiseerd kunnen worden.

Ondanks alle uitdagingen lukt het om de gevolgen van de Oekraïne crisis in de gemeente Mook en Middelaar goed op te vangen. De structuur is, mede door de ervaringen met de Coronacrisis, stevig neergezet.

Tot slot zijn de voorbereidingen voor een organisatiewijziging van start gegaan. Met de komst van een nieuwe gemeentesecretaris en diens frisse blik, ontstond er een goed moment om te bezien of de organisatie nog ingericht is voor de toekomst. Met het positieve advies van de OR, gaat de hoofdstructuur per 1 juli 2022 wijzigen. De organisatie wordt onderverdeeld in drie afdelingen: Sociaal, Ruimte en Bedrijfsvoering. Er ontstaat daarmee een betere balans in de verdeling van taken en bevoegdheden. Hiermee zijn we er natuurlijk nog niet. Na 1 juli 2022 wordt in overleg met de diverse teams besproken wat er nodig is om klaar te zijn voor de uitdagingen die de komende periode op ons pad komen. In de tweede helft van 2022 zullen we hier nader aandacht aan besteden.

ICT-budget
ICT-kosten stijgen niet alleen door jaarlijkse indexering. Systemen moeten het hoofd bieden aan toenemende cyber-dreigingen en dit vraagt stevige aanpassingen bij de softwareleveranciers en iRvN. Tegelijkertijd is het pad naar 'software as a service' (afgekort SaaS) definitief ingeslagen. Software wordt zo als dienst geleverd, via internet. Dit levert kwalitatieve voordelen op, maar vertaalt zich tegelijkertijd in stijging van kosten aangezien de leverancier meer levert. Uitvoering geven aan de Woo (Wet Open Overheid) en werken aan toegankelijkheid van informatie voor de buitenwereld zal ook vertaling moeten vinden naar systemen en dus kostenstijging in de hand werken.
Het streven blijft om zoveel mogelijk te doen met bestaande middelen. Het is hierbij goed te vermelden dat we al dit jaar een omslag gaan maken naar het breder inzetten en stevig verankeren van Microsoft

365 functionaliteiten. Dit zorgt niet of nauwelijks voor extra kosten omdat we immers al beschikken over de licenties en draagt bij in ons streven om bestaande middelen maximaal uit te nutten.
De stijging in kosten worden evenals in de twee voorgaande jaren enigszins gecompenseerd door definitieve afbouw van het restant van de leaseregeling.

4. Financiële bijstellingen

4.1. Samenvatting

Mutaties Zomerrapportage 2022

De tabel hieronder bevat de mutaties van de Zomerrapportage per programma. Positieve bedragen zijn nadelen (Debet), negatieve bedragen zijn voordelen (Credit). Door met name een hogere algemene uitkering uit het gemeentefonds sluit 2022 (maar ook de jaren 2023 t/m 2026) positief af voor wat betreft de mutaties.

Bedragen x € 1.000

Mutaties Zomerrapportage					
	2022	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
0 Besturen	-6	23	15	15	15
1 Beschermen	-41	-41	-41	-41	-41
2 Verplaatsen	9	9	9	9	9
3 Werken	-1	-1	-1	-1	-1
4 Leren	2	1	15	30	44
5 Recreëren	9	-13	-13	-13	-13
6 Samenleven en zorgen	264	-24	-26	-32	-40
7 Gezond leven	3	12	12	12	12
8 Wonen	0	0	0	0	0
Subtotaal programma's	**239**	**-34**	**-29**	**-20**	**-15**
Algemene dekkingsmiddelen	-537	-1.224	-1.079	-1.394	-504
Kosten van overhead	126	461	463	466	466
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0
Bedrag voor onvoorzien	0	0	0	0	0
Subtotaal admo	**-411**	**-763**	**-616**	**-928**	**-38**
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0
Onttrekkingen uit reserves	0	0	0	0	0
Subtotaal reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal mutaties	**-172**	**-797**	**-645**	**-949**	**-53**
	V	V	V	V	V

Begrotingssaldi

Bedragen x € 1.000

Begrotingssaldi	2022	2023	2024	2025	2026
Primitieve begroting 2022	-187	426	399	551	p.m.
Dekkingsplan begroting 2022	37	-311	-407	-430	p.m.
Vastgestelde Programmabegroting	*-150*	*115*	*-8*	*121*	*175*
Nagekomen begrotingswijzigingen	-114	-66	-19	0	0
Huidig saldo	*-264*	*49*	*-27*	*121*	*175*
Mutaties Zomerrapportage	-172	-797	-645	-949	-53
Nieuw saldo na bijstellingen	**-435**	**-748**	**-672**	**-828**	**121**
	V	V	V	V	N

Toelichting

De mutaties lasten overwegend een voordeel zien, door met name een veel hogere algemene uitkering. Aan de andere kant stijgen de overheadkosten en dan met name de salarislasten als gevolg van actualisatie en reguliere (verwachte) cao-stijgingen.

In onderdeel 4.2 worden de mutaties meer gedetailleerd toegelicht.

4.2. Detailmutaties

Alle bedragen in dit onderdeel zijn x € 1.000 (tenzij er al een 'k' bijstaat).

Programma Besturen

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	Voorgestelde wijzigingen					
				STR/INC	2022	2023	2024	2025	2026
0.1	Secretarieleges	-28	Bijramen trend opbrengst leges reisdocumenten	STR	-12	-12	-12	-12	-12
0.2	Regionale (bestuurlijke) samenwerking	p.m.	Bijramen bijdrage Groene Metropoolregio	STR	10	31	31	31	31
0.3	Divers	p.m.	Kleinere bijstellingen < € 10k	INC	-4	4	-4	-4	-4
	Totaal				**-6**	**23**	**15**	**15**	**15**

Toelichting

0.1 Secretarieleges : Betreft bijstelling als gevolg van een toename van het aantal aanvragen van reisdocumenten.

0.2 Regionale samenwerking : Betreft bijdrage aan de Groene Metropoolregio. De regionale agenda 2022 vormt de inhoudelijke onderbouwing voor de bijdrage per opgave. De bijdrage is gebaseerd op twee opgaven.

0.3 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 10k.

Programma Beschermen

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	Voorgestelde wijzigingen					
				STR/INC	2022	2023	2024	2025	2026
1.1	Handhaving	p.m.	Budgettair-neutrale overboeking van P1 naar Overhead	STR	-42	-42	-42	-42	-42
1.2	Divers	p.m.	Kleinere bijstellingen < € 10k	STR	1	1	1	1	1
	Totaal				**-41**	**-41**	**-41**	**-41**	**-41**

Toelichting

1.1 Handhaving : Betreft een budgettair-neutrale overboeking van programma Besturen naar en Overhead. Zie bij 9.03. Deze mutatie heeft geen effect op het resultaat.

1.2 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 10k.

Programma Verplaatsen

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	Voorgestelde wijzigingen					
				STR/INC	2022	2023	2024	2025	2026
2.1	Verkeerszaken	4	Structurele lasten deelname Trendsportal	STR	10	10	10	10	10
2.2	Divers	p.m.	Kleinere bijstellingen < € 10k	STR	-1	-1	-1	-1	-1
	Totaal				**9**	**9**	**9**	**9**	**9**

Toelichting

2.1 Verkeerszaken : Betreft de bijdrage aan Trendsportal. Deze post is vorig jaar incidenteel bijgeraamd. De deelname aan de samenwerkingsovereenkomst Regionaal Mobiliteitsoverleg Noord-Limburg Trendsportal is structureel geworden. Hierdoor is er ook structureel € 10k nodig.

2.2. Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 10k.

Programma Werken

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	STR/INC	Voorgestelde wijzigingen 2022	2023	2024	2025	2026
3.1	Divers	p.m.	Kleinere bijstellingen < € 10k	STR	-1	-1	-1	-1	-1
	Totaal				**-1**	**-1**	**-1**	**-1**	**-1**

Toelichting

3.1 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 10k.

Programma Leren

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	STR/INC	Voorgestelde wijzigingen 2022	2023	2024	2025	2026
4.1	Onderwijs-achterstanden-beleid	p.m.	Hogere kosten	INC	64	0	0	0	0
		p.m.	Hogere baten	INC	-64	0	0	0	0
4.2	Leerlingenvervoer	115	Bijstelling bijdrage leerlingenvervoer	STR	2	2	16	31	44
4.3	Divers	p.m.	Diverse kleinere bijstellingen < € 10k	STR	-1	-1	-1	-1	-1
	Totaal				**2**	**1**	**15**	**30**	**44**

Toelichting

4.1 Onderwijsachterstanden : Voor onderwijsachterstanden ontvangen we van het rijk een specifieke uitkering (SiSa). Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt budgettair-neutraal.

4.2 Leerlingenvervoer : De bijdrage wordt jaarlijks geactualiseerd aan de hand van de begroting van de DRAN (doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen).

4.3 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 10k.

Programma Recreëren

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	STR/INC	Voorgestelde wijzigingen 2022	2023	2024	2025	2026
5.1	Openbaar groen	0	Actualiseren groenbestek	INC	22	0	0	0	0
5.2	Divers	p.m.	Diverse kleinere bijstellingen < € 10k	STR	-13	-13	-13	-13	-13
	Totaal				**9**	**-13**	**-13**	**-13**	**-13**

Toelichting

5.1 Openbaar groen : Er wordt momenteel gewerkt aan een nieuw groenonderhoudscontract met Intos/Buitenwerk. Dit moet een meerjaren-overeenkomst worden. Om dit te realiseren moet het oude bestek geactualiseerd worden en moet er gekeken worden naar een herverdeling van de uitvoeringstaken binnen het groenonderhoud. Voor dit proces wordt er extern advies en begeleiding gevraagd. De kosten voor dit externe advies en begeleiding worden incidenteel geraamd op € 22k.

5.2 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 10k.

Programma Samenleven en Zorgen

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	STR/INC	Voorgestelde wijzigingen 2022	2023	2024	2025	2026
6.01	Vluchtelingen en statushouders	0	Werkbudget (lasten)	INC	48	0	0	0	0
		0	Specifieke uitkering Wet inburgering (baten)	INC	-48	0	0	0	0
6.02	Vluchtelingen Oekraïne	0	Werkbudget (lasten)	INC	50	100	25	0	0
		0	Vergoeding rijk	INC	0	-100	-25	0	0
6.03	Inwonerparticipatie	p.m.	Budgettair-neutrale overboeking van P6 naar Overhead	STR	-30	-30	-30	-30	-30

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	Voorgestelde wijzigingen					
				STR/INC	2022	2023	2024	2025	2026
6.04	Uitkering participatiewet	1.521	Budgettair-neutraal maken gehele post (lasten)	STR	-87	-24	-24	-24	-24
		-1.497	Budgettair-neutraal maken gehele post (baten)	STR	64	0	0	0	0
6.05	Armoedebeleid	0	Energietoeslag (taakmutatie UG)	INC	152	0	0	0	0
6.06	Sociale werkvoorziening	0	Vrijval coronamiddelen en bijdrage liquidatiebegroting IWGM	INC	-17	0	0	0	0
		p.m.	Lagere kosten WSW door ontbinding IWGM	STR	0	24	18	5	-28
6.07	Arbeidsparticipatie	p.m.	Bijdrage MGR	STR	0	-25	-26	-27	-22
6.08	Maatwerkdienst-verlening 18+	p.m.	Bijstelling diverse budgetten (lasten)	STR	55	57	63	70	93
		p.m.	Bijstelling diverse budgetten (baten)	STR	15	15	15	15	15
6.09	Maatwerkdienst-verlening 18-	p.m.	Bijstelling diverse budgetten (lasten)	INC	125	0	0	0	0
		p.m.	Bijstelling diverse budgetten (lasten)	STR	-60	-40	-40	-40	-40
6.10	Geëscaleerde zorg 18+	p.m.	Bijstelling diverse budgetten (lasten)	INC	18	0	0	0	0
6.11	Divers	p.m.	Diverse kleinere bijstellingen < € 10k	STR	-20	-2	-2	-2	-5
	Totaal				**264**	**-24**	**-26**	**-32**	**-40**

Toelichting

6.01 Vluchtelingen en statushouders : Vanuit het rijk ontvangen we een specifieke uitkering (SiSa) met betrekking tot de nieuwe ‘Wet inburgering 2021’. Voor het bedrag van de ontvangsten wordt ook een uitgavenbudget geraamd.

6.02 Vluchtelingen Oekraïne : Voor 2022 betreft het kosten van eerste opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Het bedrag is conform het raadsbesluit van 10 maart 2022. Volgens het voorstel komt het bedrag ten laste van de exploitatie (zoals nu vermeld). Bekeken wordt of hier tegenover een bijdrage van het rijk staat. De kosten vanaf 2023 betreft ook leefgeld. De verwachting is dat het rijk de kosten volledig vergoed. De wijze van vergoeden is nog niet bekend.

6.03 Inwonerparticipatie : Betreft een budgettair-neutrale overboeking van programma Samenleven en zorgen naar Overhead. Zie bij 9.05. Deze mutatie heeft geen effect op het resultaat.

6.04	Uitkering participatiewet	:	Door deze mutaties is de baten en lasten zijn de totale baten en lasten aan elkaar gelijk. Voor 2022 betreft dit € 1,4 miljoen voor zowel de baten als de lasten. De totale post 'Uitkering participatiewet' verloopt dus budgettair-neutraal.
6.05	Armoedebeleid	:	Vanuit de algemene uitkering gemeentefonds ontvangen we een bedrag voor energietoeslag. Deze baat zit in de post van 9.09. Van deze ontvangsten wordt voor een gelijk bedrag ook een uitgavenbudget geraamd, waarop de kosten van energietoeslag aan de burgers geboekt worden.
6.06	Sociale werkvoorziening	:	Als gevolg van de ontbinding van de IWGM hebben we op termijn minder kosten. Voor 2022 wordt voorzien in een bijdrage in de liquidatiebegroting ad € 12k en een vrijval van coronamiddelen van € 29k. Per saldo een incidenteel voordeel van € 17k.
6.07	Arbeidsparticipatie	:	De bijdrage wordt jaarlijks geactualiseerd aan de hand van de begroting van de MGR.
6.08	Maatwerkdienstverlening 18+	:	Betreft een bijstelling van diverse en uiteenlopende budgetten binnen het onderdeel Maatwerkdienstverlening 18+. U kunt hierbij denken aan bijvoorbeeld budgetten voor huishoudelijke hulp, wmo-vervoer, dagbesteding en eigen bijdragen, De budgetten zijn bijgesteld naar de meest recente stand van zaken per eind mei 2022.
6.09	Maatwerkdienstverlening 18-	:	Betreft een bijstelling van diverse en uiteenlopende budgetten binnen het onderdeel Maatwerkdienstverlening 18-. U kunt hierbij denken aan bijvoorbeeld budgetten voor basis- en specialistische kosten GGZ, pleeg- en residentiële jeugdzorg en kosten van kortdurend verblijf. De budgetten zijn bijgesteld naar de meest recente stand van zaken per eind mei 2022.
6.10	Geëscaleerde zorg 18+	:	Betreft kosten voor het uitvoeren een pilot met betrekking tot de inzet van een wijk-GGD'er als lokale ondersteuning voor mensen met onbegrepen gedrag. Dit onder andere ter voorkoming van maatschappelijke onrust en overlast. Voor deze pilot hebben wij subsidie ontvangen van ZonMw. De cofinanciering van deze pilot bedraagt in 2022 € 17,5k.
6.11	Divers	:	Betreft diverse bijstellingen < € 10k.

Programma Gezond leven

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	Voorgestelde wijzigingen					
				STR/INC	2022	2023	2024	2025	2026
7.1	Volksgezondheid	0	Specifieke uitkering preventieakkoord (lasten)	INC	10	0	0	0	0
			Specifieke uitkering preventieakkoord (baten)	INC	-10	0	0	0	0

7.2	Volksgezondheid jongeren	p.m.	Bijstelling conform begroting GGD	STR	3	12	12	12	12
7.3	Vuilophaal en -verwerking	p.m.	Hogere kosten en baten	STR	0	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
	Totaal				**3**	**12**	**12**	**12**	**12**

Toelichting

7.1 Volksgezondheid : Voor preventieakkoord ontvangen we een specifieke uitkering van het rijk (SiSa). Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget geraamd. Deze post verloopt budgettair-neutraal.

7.2 Volksgezondheid jongeren : De bijdrage wordt jaarlijks geactualiseerd aan de hand van de begroting van de GGD.

7.3 Vuilophaal en -verwerking : De kosten en vuilophaal en -verwerking worden verhaald middels afvalstoffenheffing. De meest actuele stand wordt vermeld in de Programmabegroting 2023. De tarieven voor 2023 stelt u vast middels het vaststellen van de belastingverordening in november of december 2022.

Programma Wonen

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	STR/INC	Voorgestelde wijzigingen 2022	2023	2024	2025	2026
			Geen mutaties		0	0	0	0	0
	Totaal				**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting

Geen mutaties bij dit programma.

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	STR/INC	Voorgestelde wijzigingen 2022	2023	2024	2025	2026

9.01	Overhead	0	Arbeidsmarktcommunicatie	STR	10	10	10	10	10
9.02	Overhead / BV	0	Rechtmatigheidsverantwoording	STR	50	50	50	50	50
9.03	Overhead	p.m.	Budgettair-neutrale overboeking van P1 naar Overhead	STR	42	42	42	42	42
9.04	Overhead	0	Functioneel beheer	STR	0	28	28	28	28
9.05	Overhead	p.m.	Budgettair-neutrale overboeking van P6 naar Overhead	STR	30	30	30	30	30
9.06	Leasekosten	p.m.	Lagere leasekosten	STR	-11	-11	-11	-11	-11
9.07	Bijdrage MGR (ICT)	p.m.	Hogere bijdrage aan MGR m.b.t. ICT	STR	9	17	19	22	22
9.08	Uitkeringen gemeentefonds	p.m.	Hogere uitkeringen gemeentefonds naar aanleiding van de meicirculaire (herijking)	STR	0	-35	-70	-105	-105
9.09	Uitkeringen gemeentefonds	-11.465	Hogere uitkeringen gemeentefonds naar aanleiding van de meicirculaire (regulier)	STR	-725	-1.220	-1.040	-1.320	-430
9.10	Uitkeringen gemeentefonds	p.m.	Taakmutaties	STR	188	31	31	31	31
9.11	Salariskosten	5.429	Bijstelling salarislasten cao enz.	STR	0	200	200	200	200
9.12	Salariskosten	p.m.	Bijstelling salarislasten correcties	STR	0	100	100	100	100
9.13	Divers	p.m.	Diverse kleinere bijstellingen < € 10k	STR	-4	-5	-5	-5	-5
	Totaal				**-411**	**-763**	**-616**	**-928**	**-38**

Toelichting

9.01 Overhead : Betreft structurele lasten in het kader van de inzet arbeidsmarktcommunicatie. Gedacht kan worden aan promotiefilmpjes van de gemeente, beeldend werven en het gebruik van social media.

9.02 Overhead / BV : In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording door het college is een structureel bedrag benodigd (binnen de afdeling Bedrijfsvoering). De implementatie vond en vindt plaats in 2021 en 2022. De rechtmatigheidsverantwoording is verplicht vanaf januari 2023.

9.03	Overhead	:	Betreft een budgettair-neutrale overboeking van programma Besturen naar Overhead. Zie bij 1.1. Deze mutatie heeft geen effect op het resultaat.
9.04	Overhead	:	Vanaf 2023 is een budget nodig voor de functie administratieve en projectondersteuning RD / functioneel beheer. In 2022 was deze post al opgenomen, echter niet structureel.
9.05	Overhead	:	Betreft een budgettair-neutrale overboeking van programma Samenleven en zorgen naar Overhead. Zie bij 6.03. Deze mutatie heeft geen effect op het resultaat.
9.06	Leasekosten	:	Het contract met Econocom BV heeft een dalende trend. Voor 2022 zullen de jaarlijkse lasten ongeveer € 30k zijn. Dit betekent een aframing van € 10,5k van het oorspronkelijke budget van € 40,5k.
9.07	Bijdrage MGR (ICT)	:	Met het programma van maatregelen houden we de basis voor informatieveiligheid op orde en zetten we een extra stap in de richting van monitoring, detectie en preventie. Hiermee worden aanvallen in een vroeger stadium gedetecteerd en wordt er direct, geautomatiseerd op gereageerd.
9.08	Uitkeringen gemeentefonds	:	Betreft het effect van de herijking van het gemeentefonds. Voor Mook en Middelaar bedraagt dit zo'n € 4,38 per inwoner (afgerond € 35k). De herijking werkt de komende drie jaren (2023 t/m 2025) cumulatief door. Meer informatie over de herijking vanaf 2023 vindt u later terug in de Programmabegroting 2023.
9.09	Uitkeringen gemeentefonds	:	Betreft de reguliere bijstelling van uitkeringen gemeentefonds naar aanleiding van de meicirculaire. De toename is met name te danken aan een forse toename van het accres voor de jaren 2023 t/m 2025. Het structurele effect vanaf 2026 is vooralsnog een stuk lager maar heeft ook een grote mate van onzekerheid. Op het accres is een afslag (korting) toegepast van 20% wegens onzekerheid en is in overeenstemming met het voorzichtigheidsprincipe en het landelijke advies.
9.10	Taakmutaties	:	Voor met name 2022 zijn er taakmutaties vanuit de meicirculaire. Deze worden bijgeraamd voor zover dat niet al in de begroting of elders in deze Zomerrapportage stond. Taakmutaties zijn budgetten waar we dus iets mee moeten doen en die gedekt zijn door hogere uitkeringen uit het gemeentefonds.
9.11	Salarissen	:	Op personeelsgebied staan wij voor verschillende uitdagingen. De aflopende CAO loopt niet in de pas met de huidige ontwikkelingen. Een inhaalslag op de salarissen is te verwachten. Vooralsnog wordt € 200k bijgeraamd. Als winstwaarschuwing geven wij mee dat uit een landelijke benchmark blijkt dat vooral kleinere gemeenten nog een flinke stijging kunnen verwachten van circa 10%.
9.12	Salarissen	:	Enkele functiebeschrijvingen en –waarderingen lopen niet meer synchroon met de realiteit en de markt. Hiervoor wordt een budget geraamd van € 100k
9.13	Divers	:	Divers bijstellingen < € 10k.

Totaal

	Voorgestelde wijzigingen				
	2022	2023	2024	2025	2026
Totaal-generaal	**-172**	**-797**	**-645**	**-949**	**-53**
	V	**V**	**V**	**V**	**V**

4.3. Kredieten

Naast de bijstelling van de exploitatiebudgetten is het mogelijk dat ook wordt voorgesteld om (aanvullende) kredieten te voteren. Voor 2022 betreft dit de volgende bijstellingen:

Bedragen x €1.000

Jaar	Omschrijving	Investering	Looptijd	Afschrijving (exploitatie)	Toelichting
2022	2021: Natstrooier	7.000	8	€ 1k	De offerte is hoger uitgevallen plus extra voorzieningen zijn noodzakelijk geacht. Deze voorzieningen zijn autologic navigatie en flexpress ploegontlasting. Het totale krediet inclusief aanvulling bedraag € 52k.
2022	2021: Strooier Eco Mini	13.000	8	€ 2k	Er is extra krediet benodigd voor de aanschaf van de strooier eco mini. De offerte is hoger uitgevallen plus extra voorzieningen zijn noodzakelijk geacht. Deze voorzieningen zijn autologic navigatie en flexpress ploegontlasting. Het totale krediet inclusief aanvulling bedraagt € 32k.
2022	2021: Sneeuwploeg	3.000	8	€ 0k	Er is extra krediet benodigd voor de aanschaf van de sneeuwploeg. De offerte is hoger uitgevallen plus extra voorzieningen zijn noodzakelijk geacht. Deze voorzieningen zijn autologic navigatie en flexpress ploegontlasting. Het totale krediet inclusief aanvulling bedraagt € 13k.